ҮБГЭН ЗАЛУУГҮЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ ГАРАЯ!

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА — ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Хээрэ талын, нуга голой ногоон ургажа, эдеэшэжэ хүсөөд, тэрэнние шэмэтэй hайнаар хуряажа абаха эгээл зохид саг хаа хаанагүй хүрэжэ ерэнхэй. Үбhэ ногооной ургасые хаража байгаад, болохотой газартань тэрэнние түүбэрилэн хуряажа захалhаар зарим ажахынууд арбаад хонобо.

Энэ жэлэй хура бороотой сагта урдань сабшагдадаггүй майла добын оройгоор, жалга жаама соогуур ногоон hайса ургашоо. Энээнние hамбаашалан, Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэд бүри июлиин эхеэр үбhэндөө ороhон байха юм. Хура бороодо hаатаад, олохон ажахынуудай хайран сагаа миин алдажа байхада, Хүдэриин совхозой Дунгын бригадын хүдэлмэришэд трактор, машинаар хуряажа болохогүй буртаг газарай, hужаа жалга соохи ногоое гараар сабшажа, силостэ даража захалhаар недели болобо. Түнхэнэй аймагай Туранай совхоз таримал ногоогоор силос хэжэ захалба. Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой хүдэлмэришэд малдаа витамин, каротин элбэгтэй тэжээл бэлэдхэжэ байна. Эндэ тусхай түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, сабшагдаhан ногоое тэрэ доронь халуун агаараар хатаажа, ногооной гурил хэжэ байнхай. Эдэ бүгэдэ тон hайшаалтай.

Тэжээл бэлэдхэлгын түрүүшын дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, олонхи ажахынууд гол сабшалангайнгаа ногооной ургажа хүсэхые хүлеэгээд лэ, үнэтэ сагаа миин алдажа байна бшуу. Тиин сомоо сомоогоор, бухал бухалаар суглуулмаар ногоон энэ жэлдэ бригада бүхэндэ олдохо байhаниинь лабтай. Теэд тэрэ тоогдоногүй, Үбэлэй сагта бухалшье үбhэн нэмэри болохо гэжэ тэдэнэр мартаха ёhогүй.

Нүгөө заримашуул нэгэ хүдэлмэреэ дүүргээгүйдөө ээлжээтэ ажалаа эхилдэггүй муу заншалтай. Жэшээнь, олохон колхоз, совхозуудта хонинной нооhо хайшалжа дүүргээгүйдөө шалтаад, үбhэнэй звенонуудые эмхидхэжэ гаргаагүй байhаар. Мүн эртын силос дараха тушаа бодэмжолоошьегүй hууhаар.

Зарим ажахынууд энэ шухала хүдэлмэридөө бэлэдхэл муутай байна. Ядахын сагта үбhэ хуряалгын, силос даралгын түсэб, график тодорхойлогдоогүй байhан фариматнууд али олон үзэгдэнэ. Баргажанай аймагай XXII партс'ездын нэрэмжэтэ колхоздо үрмэдэhэ, халаахай сабшажа, эртын силос даража захалхаар. Теэд энэ колхоздо силосэй комбайнууд заhагдаагүй хэбтэжэ байха юм. Колхозой главна инженер нүхэр Сандавкин тэжээл бэлэдхэлгын техникые саг соонь заhабарилха хэрэгтэ тон харюусалгагүйгөөр хандаhан байна. Мүн иимэрхүү байдал тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандажа, нобшо назгай ябадал гаргажа огто болохогүй. Ажахы, бригада бүхэндэ үбhэ ногооной гарасые саг үргэлжэ шалгажа, али газарай ногоое ямар сагта хуряажа захалхаб гэжэ мэргэжэлтэдэй, дүршэл ехэтэй хүнүүдэй хабаадалгатайгаар уридшалан шиидхэжэ, тодорхой график табигдаха ушартай. Тиихэдээ үбhэ хуряалгые эгээл богони болзорто үнгэргэхөөр хараалагдаха, хүдэлмэриин түсэб наринаар табигдаха болоно.

Ажахын энэ харюусалгатай хүдэлмэриие шадабаритайгаар эмхидхэжэ, үсөөхэн үдэртэ тэрэнние hайн шанартайгаар дүүргэдэг жэшээнүүд олон. Хяагтын аймагай «Родина», Загарайн аймагай «Гигант» колхозуудта бишыхан звенонуудые олоор эмхидхэжэ, тэдэндэ 70—100 гектарай ногоо сабшажа абаха даалгабари хүргэдэг. Тиихэдээ сабшалангай ургаса уридшалан комиссаар тодорхойлогдожо, тэндэhээ хуряагдаhан центнер үбhэнэй түлөө хэды түлбэри үгтэхэнь тоологдожо гаргагдадаг гуримтай. Звеногой гэшүүдэй ажалай түлөөhэн абтаhан үбhэнэй зэргээр лэ үгтэдэг юм. Энэ ушарта звено бүхэн гектарай хойноhоо оролдохо бэшэ, харин ехэ тэжээл бэлэдхэжэ, түсэбөө дүүргэхэ гэжэ хүсэдэг заншалтай. Звенонуудай хоорондо социалис мүрсөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, табан хоног бүри тэрэнэй дүн согсологдожо, түрүүшүүл урмашуулагдана. Хүдэлмэриин дүүрэhэн хойно эрхимлэжэ тараhан звенонуудта шан барюулагдадаг, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадагшадта нэмэлтэ түлбэри үбhөөр үгтэдэг юм. Ажалаа ингэжэ эмхидхэхэдээ эдэ колхозууд 1600 гаран гектар сабшалангай ногоо 12—13 үдэртэ хуряажа дүүргэдэг.

Зэдын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай олонхи колхоз, совхозуудта ажахын тоосоондо ороhон малшадай бригаданууд амяар амяараа үбhэшэдэй звенонуудые эмхидхэжэ, бригадынгаа малда өөhэдөө тэжээл бэлэдхэдэг гуримтай. Тиимэhээ тэдэнэр үбhэеэ имагтал hайн шанартайгаар хуряажа абадаг байха юм.

hүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхоз үбhэеэ хоёр томо бригаданыудай хүсөөр хуряажа абадаг. Юуб гэхэдэ, 812 гектар сабшалангынь гол түлэб хоёр газарта нэмжыдэг шуу. Эдэнэр сабшалангайнгаа дүрбэнэй нэгэ хубиие гараар сабшадаг, бүхы үбhэеэ тракторай шарга дээрэ hүрижэ абадаг дүршэлтэй болоhхой. Эндэ бухал табиха хүдэлмэри хэгдэхэеэ болёо, харин баалай үбhэ шахаад лэ, трактораар шэрэжэ ябаhан шарга дээрэ сэхэ hүрилнэ.

Республикын колхоз, совхозуудта үбhэ хуряалгын халуун саhа оробо. Энээхэн үедэ хүдөөтэй хүн бүхэн, үбгэн залуугүй, энэ ажал ехэтэй хүдэлмэридэ хабаадажа, ниитын малда хүсэд хүрэхэ тэжээл hайн шанартайгаар бэлэдхэжэ абаха хэрэгтэ хубитаяа оруулха уялгатай. Байгша ондо ажахы бүхэндэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө бэелүүлхэ арга боломжо бии. Имагтал энэ хүдэлмэриие шадабаритайгаар эмхидхэхэ, түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые нютагайнгаа өрхэ байдалда тааруулжа хэрэглэхэ тон шухала.

Үбhэшэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ногоо сабшаха, тармаха, бухаллаха, үбhэ hүрилхэ хүдэлмэринүүдые али болохоор оньhожоруулха эрилтэ табигдана. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуд энэ жэлэй үбhэ хуряалгын онсо харюусалгатай байhые хүн бүхэндэ ойлгуулжа, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ үүргэтэй.

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой луговод Тогочи Ринчиновэй дааhан сабшалангай ногоон хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ургажа, гектар бүриhөөнь дунда зэргээр 25 центнер үбhэн хуряагдахаар хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Улаан Оронго» колхозой сабшалан дээрэ.

ШАРГА ДЭЭРЭ ҺҮРИЛЭГДЭНЭ

Манай колхоз сабшалан багатайшье hаа, хэдэн мянган гектар сабшадаг ажахынуудhаа ехэ үбhэ абадаг. Жэшээнь, нёдондо бүхы сабшалангайнгаа гектар бүриhөө дунда зэргээр 22 центнер үбhэ хуряаhан байнабди. Мүнөө жэлдэ гектарай 24 центнер ургаса абахаарбди.

Эндэ манай колхозой луговодуудай ажалые магтаха хэрэгтэй. Дүршэл ехэтэй луговод Михаил Михайлович Максимовай хүтэлбэри доро ажалладаг звено түхэреэн жэлэй туршада сабшалан дээрээ ябадаг. Газараа үтэгжүүлдэг, уhалдаг, сэбэрлэдэг юм. Ургаса хуряалгын үедэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаг.

hүүлэй жэлнүүдтэ үбhэеэ шэнэ аргаар хуряадаг болообди. Урдань үбhэеэ бухаллажа, hүүлээрнь hүрилдэг байбал, мүнөө бухал табиха хүдэлмэри хэгдэхэеэ болёо. Баал болгогдоhон үбhэн трактораар этэрэгдэжэ суглуулагдаад, тэндэhээ тракторай хойноhоо шэрэгдэжэ ябаhан шарга дээрэ hүрилэгдэнэ. hүриин оройлогдожо дүүрэхэлээр лэ үндэр добо газарта абаашагдажа табигдана. Ингэжэ нэгэ газарта арба гаран hүри суглуулжа, нэгэн доро хорёолходо зохид болож үгэнэ.

Колхозойнгоо 842 гектар сабшалан дээрэhээ энэ жэлдэ 20 мянган центнер үбhэ хуряажа абаха түсэбтэйбди. Энэ үбhэеэ hүрижэ абахын тула 400 гаран тракторай шарга бэлдэгдэнхэй. Шарга дээрэ hүрилhэн үбhэ үбэлдөө малай фермэдэ абаашахада угаа амар, ямаршье үлүү гаргаша гарахагүй ха юм.

Колхозоймнай гол сабшалан хоёр газарта нэмжыдэг. Тиимэhээ үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие хоёр томо бригада хэнэ. Бригада бүхэндэ 50—60 хүн ажалладаг. Эдэнэр үглөөнэй шүүдэрээр булта гараар сабшадаг. Байгша ондо адагынь 200 гектарай ногоон гараар сабшагдахаар.

Бригада бүридэ трактораар үбhэ сабшадаг 5-5 агрегат, 2-2 морин косилка табигданхай. Тиигэжэ бүхы хүдэлмэреэ 11—13 үдэрэй туршада дүүргэжэ шадаха байнабди.

А. РАДИОНОВ,
«Заганский» колхозой экономист.

Мухар-Шэбэр.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 171 (11157) | 1966 оной июлиин 21, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БҮРХЭГ ҺҮНИИН ХҮШЭГЭ ҺЭХЭХЭДЭ

Һүниин манаае шалганабди

Гандажа эхилhэн аад, hүүлшын уhа ехэтэй хура бороодо тала дайда hэргэжэ, сабшалан, бэлшээринүүд хүхэрэн, урда тээнь сайбайжа үзэгдэдэг түбээ, майланууд ногооржо, нюдэндэ уринаар харагдадаг болонхой. Бороогой бараан үүлэнүүд Хэжэнгын талаhаа мэнэ hаяар зайлахагүй шэнгеэр Шилсаанын халзан оройе дайран hууhагтана. Сагаан эдеэнэй элбэгжэхэ сагай үни ороhон шэнгишье hаа, энэ хабарhаа бороогүй байжа, эндэхи бэлшээри ехэл муу, үнеэдэй hаамай дээшэлхэнь даншье ахирхан hэн. Тиигэбэшье Хэжэнгын совхозой малшад нилээд оролдолго гаргажа, гүрэндэ тушааха hүнэйнгөө хахад жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаа. Нёдондо жэлэй ган гасуур жэл эндэхи малшадые нилээд тухашараагаа. Үбhэ тэжээлэй хомордоhон дээрэhээ совхозой hаалиин зарим гүүртэнүүд хоёрдохи кварталайнгаа түсэб болзор соонь дүүргэжэ үрдеэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

— Үбhэ хоолоор дутамаг ондо оробошье, мал ажалаймнай продукциин хахад жэлэй түсэб дүүргэгдөө юм,— гээд совхозой директор Дондок Дашиевич Дугаров мантай уулзахадаа, малшадайнгаа мүнөөнэй байдал зураглан, зуhаланда гараhан энэ үе соогоо хайшан гээл hаа ехэ hү haахаяа оролдожо байhыень тобшо тэдыгээр хөөрэнэ. — Түсэбөө дутуу дүүргэhэн гүүртэнүүднай энэ hара соо тэрэнээ хүсэлдүүлжэ, зунай үлэгшэ саг соо жэлэйнгээ даабариие нилээд дабшуулхаар шиидэнхэй.

Мүнөө үедэ бэлшээриhээ үгэжэ шадаха бүхы шэмэ абахын тула совхозой малшад нэтэрүүгээр ажаллана.

Шэнгэхэн бороогоор hабинаhан шэб харанхы соогуур Уляабарай шугы тээшэ шабарлиг харгы хотирон маниие абаашана. «Бороо соо хэр адуулаа юм хаб даа» гэжэ досоогоо сэдьхэн, Бахлайтын гүүртын малай байрануудта ерэбэбди. Теэд үнеэдэй хуhамагууд барандаа хооhон, энд тэндэ hаднагуудай үзүүрнүүдтэ уруунь үлгэhэн хүнэгүүд сайбайна. Бороогой дуhалнуудаар нэхэгдэhэн hарюу хээтэй хүшэгын hэхэгдэhэндэл, фаранууудай туяа соо хүнэй дүрсэ бии болобо.

— Энэ үнеэнтнай яашоо гээшэбөө!

Ушар хэрэгыемнай элирүүлhэн хойноо харанхы руу тэрэ зангажа:

— Тээ тиишэдэ мүнөө адуулагдажа ябаhан байха,— гэжэ хэлэбэ. — Магад иишэшье туугдаа юм аалам, гараха зүг шэгынь олон ха юм даа...

Бахлайтын гүүртын hаалишад хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Анхандаа аймаг соогоо түрүү hууриии эзэлжэ, бэшэндэ жэшээ харуулан ябадаг аад, эршэ залинь hаяын hарануудта hуларжа, түсэбөөшье дүүргэхэеэ болишоhониинь ямар тиимэ шалтагаанhааб? Мүнөөхи «гүүлэя булттайха» гэлсэдэг ёhо энэ гү? Жэлэй түрүүшын кварталда гүүртэ 107 центнер hү түсэбhөө дутуу тушаагаа. Хоёрдохи кварталда 116 центнер hүн түсэбтэнь хүрөөгүй. Гүүртын hаяын үдэрнүүдэй hү hаалиинь данса харахада үнеэдэй hаам нилээд дээшэлэнхэй, малаа hайнаар бэлшээжэ шададаг зунай hаранууд соо гээгдэлhээ гараhаа байтагай, түсэбөө үлүүлхээр дүүрэн арга боломжотой. hаяын хура бороодо эндэхи бэлшээри hайжараа. Ходоо нигэжэ үнеэдээ hайн бэлшээжэ шадабал, энэ гүүртээр хин анханайнгаа алдар суу бусаажа шадаха гэжэ этигэхээр.

Бахлайтаhаа урагшаа Гангын гүүртэ хүрэтэр холо бэшэ. Эндэхи арбан hаалишадта 194 үнеэд даалгагданхай. Тэдэнэйнь 165 мүнөө hаалгана. Аймагай түрүү hаалишадай нэгэн, hаяхан Ленинэй орденоор шагнагдаhан Юмжит Дамбаеватай хөөрэлдэжэ, гүүртын ажал хэрэгтэй танилсабабди. Энэ гүүртэ мүн лэ үбhэ тэжээлээр тулюур ондо ороhон. Тиигэбэшье зунай сагта hаалияа дээшэлүүлхээр нилээд оролдолго гаргажа, үдэрэй гурба hаалга, hүнинн адуулга хэрэглэжэ эхилhээр үнинэй.

— hүниндөө адуулаагүйдөө яаха гээшэбибди, энээгээрээл hүмнай дээшэлнэ бшуу,— гэжэ Юмжит Дамбаева хэлэнэ. — Түхэреэн сүүдхэ соогоо малнай бэлшээриhээ гаранагүй шахуу гээшэ даа.

Энэ гүүртэдэ июль hарада 370 центнер hү hааха түсэб хүргэгдэнхэй. Мүнөө үень сүүдхэдээ мянга hайса гаран литр hүн hаагдана. hаяын бороонуудта бэлшээриин ногоон hэргэжэ, үнеэдэй hаам үдэр ерэхэ бүри дээшэлнэ. Гүүртын бригадир Дагба Цыдыпов олон hайн үгэнүүдые адуулагшад тухайдаа дурдана:

— Адуулагшаднай оролдосотой бэрхэ хүнүүд юм. Ямаршье сагта hаатаа гэжэ үгы.

Гангын гүүртэдэ гурбан адуулагшад бии. Анатолий Дугаров, Борис Гылыков, Найдан Жамбалдоржиев гэгшэд hаалишадтай хамта hү hаалиин дээшэлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа, үдэр hүни илгаагүй, нэтэрүүгээр ажаллана.

Газаа мүргэлдэмэ харанхы. Бороо нэгэ жэгдэхэн hабинана. hүниин манаанда гараhан Анатолий Дугаров, Цырендоржо Найданов Хэжэнгын талын шэмэтэ ногоон соо үнеэдээ бэлшээжэ, үүрэй толые морид дээрээ угтана.

В. ХАРАХИНОВ,
М. БАТОИН,
манай корреспондентнүүд.
С. БОТОРОЕВ,
Хэжэнгын совхозой арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Хүдэриинхидэй жэшээгээр

ОТДЕЛЕНИ БҮХЭНДЭ — ХИНАЛТЫН ПОСТ

Үбэлжэлгын үедэ, зунай бэлшээриин сагта малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар Сэлэнгын совхозой малшад баян дүй дүршэлтэй. Нёдондо манай hаалишад үнеэн бүриhөө хоёр мянга гаран килограмм hү haаhан байна. Энээндэнь мал адуулагшадай аша габьяа ехэ. Юуб гэхэдэ, зунай hарануудта үнеэн бүриhөө мянган килограммhаа үлүү hүн абтаа бшуу.

hаалишаднай энэ жэлдэшье амжалтануудаа алдаагүй. Мүнөө жэлэй үнгэрhэн хахалта совхозой үнеэн бүриhөө мянга шахуу килограмм hүн hаагдаа. Билютын hаалишад, малшадай амжалта бүришье ехэ. Тэдэнэр хоёрдохи hараа социалис мүрысөөндэ совхоз дотороо түрүүлжэ ябана.

Манай совхоз хонёор олон. Тиимэhээ хонидоо hайнаар харууhалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулнабди. Тусхай графигай ёhоор совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мал хэр бэлшээн тарагалуулагдажа байнаб, hү шэмэнь хэр дээшэлнэб гэжэ шалгадаг, хонишодой, мал адуулагшадай хүдэлмэриие хинадаг байха юм.

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой элэбхитэдэй жэшээгээр хонишод, мал адуулагшадай хүдэлмэриие шалгажа байха хиналтын пост совхоздоо байгуулха гэжэ шиидээбди. Хэрбээ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо байгуулhан шэнгеэр гурбан хүнhөө пост эмхидхэхэ болоо hаа, хаанашье хүшэ хүрэхэгүй, малай табяад гүүртэ, отарануудые хиналтадаа абажа шадахагүй байhаниинь элитэ. Тиимэhээ совхозой партийна организаци арадай хинагшадай бюротой хамта 7—10 хүнhөө бүридэhэн хиналтын дүрбэн пост байгуулха гэжэ шиидээ. Тиигэжэ отделени бүхэндэ пост эмхидхэгдэбэ. Постын гэшүүдээр арадай хиналтын элэбхитэд, мэргэжэлтэд, эрхим малшад баталагдаhан байна.

Пост бүхэндэ гүүртэ, отарануудаар хинагшадай ябаха график тодорхойлогдожо, шалгалтын үедэ элишэлэгдэhэн дутагдалнууд арадай хиналтын бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, совхозой дирекци болон мэргэжэлтэдтэ дуулгагдаха юм.

Ажахы бүхэндэ, бригада бүридэ иимэ постнуудые байгуулбал ехэ туhатай гэжэ hанагдана. Эдэнэр адууhа мал бэлшээн тарагалуулхадань, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэдэнь малшадта бодото туhаламжа хүргэхэ байна бшуу.

М. ФЕФАНОВ, Н. ПУРБУЕВ, В. БАЗАРОВ, Г. САМДАНОВ,
Сэлэнгын совхозой хиналтын постнуудай даагшад.

Москваhаа мэдээсэнэ

Советскэ Союз МНР-тэ туhаламжа үзүүлхэ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Монголой Арадай-Революционно партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалда болон МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбуда телеграмма эльгээбэ. Тиихэдээ Улаан-Баатар шадар уhанай үер боложо, Монголой Арадай Республикада гэнтын аюул ушаруулhандань үнэн зүрхэнhөө hанаагаа зобожо байhанаа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон совет арадай үмэнэhөө МНРП-гэй ЦК-да, Арадай Ехэ Хуралай Президиумдэ, МНР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, бүхы монгол арадта элирхэйлэн мэдүүлнэ. Тэрэшэлэн иимэ гэнтын аюул ушарhан дээрэhээ тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые түргэнөөр дабажа гарахыень МНР-эй арад зондо хүсэбэ.

Великобританиин премьер-министр Москваhаа мордобо

Британиин промышленна хоёрдохи выставкын Москвада июлиин 8-да нээгдэhэнэй дашарамда, Совет ороной ниислэл хотодо ерэhэн Великобританиин премьер-министр Гарольд Вильсон Москваhаа Лондон ошохоёо июлиин 19-дэ мордобо.

Внуковска аэродром дээрэ Англиин правительствын толгойлогшые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин болон бусад тушаалта хүнүүд үдэшэбэ.

(ТАСС).

Гвинейн сэрэгэй делегациин хүндэлэлдэ

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский арадай армиин болон гражданска албанай министр генерал Лансана Диане гэгшын толгойлhон Гвинейн Республикын сэрэгэй делегациие хүндэлжэ, июлиин 18-да сайлалга хэбэ.

Сайлалган дээрэ айлшадтай хамта Советскэ Союзда байдаг Гвинейн Республикын элшэн сайд Сике Камара байлсаа.

Советскэ талаhаа СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник, Советскэ Союзай маршал М. В. Захаров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Я. А. Малик, авиациин генерал-полковник Н. П. Дагаев болон бусад байлсаа.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн сайлалгын болохо үедэ маршал Р. Я. Малиновский болон генерал Лансана Диане гэгшэд үгэ хэлэhэн байгаа.

Совет залуушуул вьетнам арадта талархана

Женевскэ хэлсээнэй баталагдаhаар 12 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, ВЛКСМ-эй ЦК болон СССР-эй эдир залуушуулай эмхи зургаануудай Комитет Урда Вьетнам сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа залуушуулай федерацида телеграмма эльгээбэ. Тиихэдээ Советскэ Союзай 60 миллион хүбүүд, басагадай зүгhөө Вьетнамай залуушуулда, тэндэхи арад зондо халуун амар мэндэ хүргөөд, оронойнгоо эрхэ сүлөө оложо, бэеэ даанхай болохын түлөө дайлалдажа байгаа шэн зоригто тэмсэлшэдтэ саашадаа илалта түйлахыень хүсэhэн байгаа.

Уласхоорондын хуули ёhо эбдэжэ, Вьетнам ороной бэеэ даанхай байдал, нэгэдэл, бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ заршамуудые хүл дороо гэшхэhэн Америкын империалистнуудай хэрзэгы муухай аашануудые совет залуушуул эрид шууд буруушаана.

ВЛКСМ-эй ЦК болон СССР-эй эдир залуушуулай эмхи зургаануудай Комитет вьетнам хани нүхэдэй баатарлиг тэмсэлтэй дүүрэн hаналаа нэгэдэнги байнабди гэжэ тэдэнние үшөө дахин найдуулаа.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой адуулагшад hаамхай үнеэдээ үдэр hүнигүй бэлшээнэ. Тиимэhээ энэ ажахын hү hаали үдэрhөө үдэртэ дээшэлнэ. Адуулгашан Николай Иванович Худяков эндэ ехэхэн оролдолго гаргадаг. Зураг дээрэ: адуулгашан Н. И. Худяков.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн боложо байна. Аймагуудай арадай гэгээрэлэй таhагуудые даагшанар, зарим hургуулинуудай директорнууд, партиин зарим райкомуудай секретарьнууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадаа. Арадай гэгээрэлэй талаар партиин XXIII съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Бүгэдэ ниитын дунда hуралсал бэелүүлхэ, hургуулинуудые энээндэ бэлдэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь Д-Н. Т. Раднаев элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо. Улаан-Үдэ городой 1-дэхи hургуулиин директор нүхэр Скосырский, профессионально-техническэ hуралсалай управлениин начальник нүхэр Томин, Загарайн аймагай Элхиин дунда hургуулиин директор нүхэр Дармаев, багшанарай институдай ректорэй орлогшо нүхэр Мангадаев болон бусад үгэ хэлээ.

Газарай үрэжэл хүнэй оролдолгоhоо

ЕХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭХИН

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, манай аймагай ажахынууд мелиоративна хүдэлмэриин тодорхой түсэб табиhан байна. Тэрэ түсэб дотор намаг налхи хатааха, уhалагдадаг газараа үргэдхэхэ, бэлшээри уhалууритай болгохо, газарай хүрьhэнэй уhа, hалхинhаа гэмтэлгэтэй тэмсэхэ, шэнэ газар эдлүүридэ оруулха, полиин халхабша болохоор ой модо тариха, сабшалан, бэлшээри үндэhөөрнь hайжаруулха гэхэ мэтэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

Шэнэ табан жэлэй туршада аймагай ажахынуудта энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Уhалууриин шэнэ системэнүүдые бүтээhэнэй, хуушануудыень hэльбэн заhабарилhанай эсэстэ аймагай колхозуудта уhалагдадаг газар 2410 гектарааар үргэдхэгдэхэ. Тэрэ тоодо 1260 га тариалан, 800 га сабшалан, 350 га бэлшээриин газар ороно. Тиигэжэ уhалагдамаар бүхы газарнай 12.600 гектарта хүрэхэ юм. Тэрэ тоодо 3135 гектар тарялан ундалуулагдадаг болохо.

Илангаяа мелиоративна ехэ хүдэлмэри «Улаан Оронго» колхоздо хэгдэхэ юм. Эндэхи Баруун-Оронгын уhалууриин системые hэльбэн заhабарилhанай ашаар 1000 гаран гектар газар нэмэжэ уhалагдахаар шэнжэлэгдэhэн, «Искра», «Дружба», «Авангард» колхозуудта хаалта боолто баригдажа, сөөрэм тогтоогдожо, нилээд ехэ тарялан, сабшалан уhалха арга олгохо байна.

Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Улаан Оронго» болон бусад зарим колхозуудта намаг налхи хатаагдажа, адагынь 1235 гектар шэнэ газар эдлэгдэхэ юм. Гадна ой модо, шугы бургааhа сэбэрлэжэ, табан жэлэй туршада 3000 гектар газар эдлүүридэ оруулагдаха.

Тарбагатай талын колхозуудта поли далдалха модо hуулгагдаха түсэбтэй. Бүхы ажахынуудта сабшалан үндэhөөрнь hайжаруулха хүдэлмэри хэгдэхэ. Бүхы сабшалангаа наг шэбхээр, минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулдаг болохобди.

Теэд мүнөө үедэ гансахан холын хараата түсэбүүдээрээ hанаагаа амарха бэшэ, харин сагаа миин алдангүйгөөр КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэриие бодото ажалаараа бэелүүлхэ болонобди. Энэ талаар абажа үзэхэдэ, зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ захалhан. «Бурводстройн» Ивалгын участогай хүдэлмэришэд «Авангард», «Советская Россия» колхозуудта ой модо, шугы бургааhа сэбэрлэжэ байнхай.

Мүн энэ участогай хүдэлмэришэд Ивалга талын гурбан колхозой газар дээрэ намаг хатааха хүдэлмэри хэжэ байна. Эндэхи Олзоной намаг хатааха хүдэлмэри эхилhээр хоёр жэл болобо. Бүхыдөө 900 гектар намаг хатааха түсэбтэй. Тиигэбэшье энэ хүдэлмэри үшөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Зарим хатааhан газарыень уhалха аргагүй байшоо. Иимэ бодомжогүйгөөр ажаллаха гээшэ тон бүтэхэгүй хэрэг.

Уhанай газарые зүбөөр ашаглаха тухай КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум дээрэ хэлсэгдэнхэй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ талаар онсо харюусалгатай гэжэ тогтоогдоhон.

Энээн тушаа абажа үзэхэдэ, жэшээ абамаар ажалладаг хүнүүд олон. «Коммунизм» колхозой огородшон газараа шадабаритайгаар уhалжа, жэлhээ жэлдэ баян ургаса хуряана. Эндэ гектарай 120 центнерhээ доошо овощ абтаагүй. 1963 ондо тэрэнь 244 центнертэ хүрөө hэн. «Маяк», «Советская Россия», «8-ое марта», «Улаан Оронго» колхозуудай огородшон баhал баян ургаса абажа шадана.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «8-ое марта», «Дружба» колхозуудта луговодууд сабшалангаа оролдосотойгоор уhалжа, жэл бүри үбhэ ногооной үндэр ургаса туйлана. Жэшээнь, «8-ое марта» колхозой луговодууд hүүлэй 3—4 жэлдэ гектарай 20 центнерhээ дээшэ ургаса абаhан байха юм. 1964 ондо энэ колхозойхид гектар бүриhөө 26,3 центнер үбhэ хуряаhан. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодууд уhалагдадаг бүхы 460 гектар сабшалангай га бүриhөө 1964 ондо 28,7 центнер үбhэ абаа hэн.

Тиигэбэшье юрэнхы дээрээ уhанаймнай газар мууса ашаглагдана гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Жэлhээ жэлдэ уhалагдамаар бүхы газараа ундалуулжа шадагданагүй. Нёдондо 567 гектар тарялан уhалагдаагүй үлөө. Мүнөө жэлдэшье энэ алдуу дабтагдана. Уhалагдадаг таряалангай хахадhаа ехэнхинь хуурай үлөө. Илангаяа «Улаан Оронго», «Коммунизм», Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд ехэнхи таряалангаа уhалангүй орхино. Энээндэ тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд нэн түрүүн зэмэтэй. Гэхэтэй хамта тарялан уhалха ажал ехэтэй хүдэлмэри мууса оньhожоруулагдана. Колхозуудта бии байгаа насосно станцинууд бүхыдөө хүдэлгэгдэнэгүй. «Коммунизм» колхоздо ДДН-45 түхэлэй уhа сасадаг машина бүхэли хабартаа хүдэлгэгдөөгүй.

Манай аймагай ажахынууд город шадар оршодог тула овощ, хартаабха ехээр ургуулха үүргэтэй. Эдэ ургамалнуудые гол түлэб уhанай газарта тарижа, уhа сасадаг машинаар ундалуулхада зохид гэжэ ойлгогдоо. Илангаяа ДДА-100М түхэлэй машинаар үдэртэ 10 гектар уhалжа болохо байна бшуу. Байгша ондо иимэ машина «Улаан Оронго» колхоздо хүдэлгэгдэжэ, шэниисэ, кукуруза, хартаабха уhалагдажа байнхай.

Тарялан уhалхада үшөө юун hаад хүргэнэб гэхэдэ, мүнөө хүрэтэр поли уhалhанай, тэндэ хүдөө ажахын ургамалнуудые ургуулжа абаhанай түлөө үгэхэ түлөөhэн үшөө гуримшуулагдаадүй байhаар. Энэ талаар аймагай ажахынуудта түрүүшын hэдэлгэнүүд хэгдэжэ байна.

Мелиоративна эдэ бүхы хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулхынгаа хажуугаар, газар таряалангаа болбосон ёhоор эрхилхэ шухала байhаниинь элитэ. Ойрын 2—3 жэлэй туршада ажахы бүхэндөө тааруу севооборот баримталдаг болохобди. Тиихэдээ тракторна бригада бүхэндэ тусхай севооборот, техникэ удаан жэлээр даалгажа үгэхэ байнабди. Энэ ушарта таряаланда эзэн бусаар хандаха ябадал усадхагдаха бшуу.

Нютагай байгалиин эрхэ байдал харалсажа, тааруу севооборот зохёожо, наринаар баримталха гээшэ ажахы бүхэнэй агрономуудай шадабари шалгаха ушартай.

Манай аймагай ажахынуудай таряалангай хүрьhэ элhэлиг, hалхи, бороодо бэлэхэн гэмтэдэг. Илангаяа «Восход», «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ, «Авангард», «Улаан Оронго», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта газарай хүрьhэн hалхинда ехээр абтадаг. Тиимэhээ шаблаагүй плугаар газараа элдүүрилхэ, поли хамгаалха модо hуулгаха болонобди.

Тэрэшэлэн Тарбагатай талын колхозуудай тарялан урын уhанда эдигдэжэ, жэл бүри ехэ жалга жаама гарашана. Энээниие жэгдэлжэ үрдихэнь бэрхэтэй болонхой. Ушар иимэhээ зарим элhэн болошоhон таряалангаа хүрьhэжүүлхын тула олон жэлэй ногоо таряад орхихо, налуу газар элдүүрилхэ шэнэ техникэ захижа абаха саг ерээ.

Мүн хүдөө ажахын ургамалнуудай сортовой hайн үрэhөөр бүхы тарилгаа хэхэ шухала болонхой. Энэ талаар жэшээ абамаар ажахынууд аймаг доторнай бии. Зүгөөр олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энээндэ анхарнагүй. Илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта энэ тоогдоногүй, тэндэхи агрономууд хайша хэрэгээр хандана бшуу. Саашадаа энэ дутагдалаа усадхаха хэмжээ абажа байнабди.

Тогтууритай баян ургаса абадаг болохын тула наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ hураха болонобди.

Хэрбээ 1963 ондо 470 тон[...] минеральна үтэгжүүлгэ хэрэ[...]лэгдэhэн байбал, энэ 1966 о[...]до 6800 гектарта иимэ үтэ[...]жүүлгэ тараагдаа. Минераль[...]на үтэгжүүлгын аша үрэ [...] ехэ байшоо. Минералы[...] үтэгжүүлгэ оруулhан газар[...] гектарай 2,5—3 центнер оро[...]hо тараан бэшэ газарайхиh[...] ехэ хуряагдана. «Маяк» ко[...]хоздо үтэгжүүлэгдэhэн газа[...]hаа гектарай 5,4 центнер т[...]ряа дээгүүр абтаhан байха ю[...]

Газарай үрэжэл дээшэлүү[...]хэ хэрэгтэ торф ехэ туhа хүр[...]хэ байhаниинь элитэ. Мүнөө О[...]зоной намаг сооhоо «Сельхо[...]техникэ» нэгэдэлэй хүсө[...] торф малтан абтажа захала[...] Энээниие бидэ ехээр hайша[...]набди. Манай ажахынууд т[...]дэнтэй договор хэжэ, тэрэ то[...]фые аша үрэ ехэтэйгээр х[...]рэглэхые хүсэнэ.

Баян ургаса абахын ту[...] поли дээрэhээ буртаг ного[...]үгы хэхэ, таряалангаа сэбэ[...] болгохо, ургасын хойноhо[...] hайнаар харууhалха, сэбэ[...] hайн паар бэлдэхэ тушаа хэ[...]сэгдэжэ, бодото хэмжээн абта[...] байнхай.

Аймагай партийна организа[...]цинууд, ажахынуудай хүтэ[...]бэрилэгшэд, мэргэжэлтэд та[...]ряалан, сабшалангай ургас[...] дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бии ба[...]гаа дутагдалнуудаа дар[...] усадхажа, мелиоративна ех[...] хүдэлмэри хэхэ түсэбөө а[...]жалтатайгаар бэелүүлхэ ба[...]hаниинь дамжаггүй.

В. БОХИЕВ,
Улаан-Үдын аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Купавинска нарин сэмбын фабрика ороной бүд нэхэлгын үнинэй предприятинуудай нэгэн юм. Москвагай областиин энэ түрүү предприяти эрхим шанартай, шухаг түхэлэй бүдүүдые гаргадагаараа шалгардаг юм. Зураг дээрэ: цехэй эрхим хүдэлмэрилэгшэд (зүүн гарhаа) утаhа ээрэгшэд Наталия Еремеева, участогай ээрэлгын цехэй мастер Виктор Александрович Шаненков, Лидия Окорочкова, Анастасия Крылова, Надежда Реутова гэгшэд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАМБОВСКО ОБЛАСТЬ. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые Тамбовско областиин хүдөөгэй зоной дунда тайлбарилхын тулада областьдо 21 районно, гэсэн областной агитпоезд байгуулагданхай. Тэдэнэй дунда мэргэжэл ехэтэй лекторнүүд, элидхэлшэд, уран hайханай бүлгэмүүдэй артистнууд, киномеханигууд, ном худалдагшад, ажаhуудалай талаар хангалгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд ороно. Зураг дээрэ: КПСС-эй Уваровска районно комитедэй агитпоезд районой колхоз, совхозуудта гаража ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ДАЛАЙ ДУУДАНА

ЗУРАГЛАЛ

I.

ШАРГАЛ наран сэнхир манан соо хөөрэн мандажа, Байгалай тунгалаг уhые номин субад шэнгеэр үнгэтүүлэн наадхуулна.

Мотоор таршаганан хүлгэнэ. Загаhашад палуба дээрэ бэеэ зэhэнгээр жагсанхай. Катерай хушуунда Михаил Леликов зогсожо, аяар тэрэ, холын сэнхиртэ унаартан харагдааша уула хаданууд тээшэ нюдөеэ хурсадхан шэртэнэ.

Үсэгэлдэр баргажан hалхин үлеэгээ. Энэ нэгэл ушартай ха, юуб гэхэдэ, hалхинай үлеэхэ үедэ Леликовэй бригадынхид загаhа ехээр баридаг. Гэхэтэй хамта, гүльмэ, губшуур ямар онол аргаар табиха ушарhаа загаhа барилгын илангаяа дулдыдадаг байhаниинь ойлгосотой. Гүльмэ губшуур hайнаар табижа шадаагүй бол, баргажан hалхинай ямаршье туhаламжа үзүүлхэгүйнь элитэ. Зүгөөр Михаил Леликов эндүүршэгүй баян дүршэлтэй. Тэрэ олон жэл соо шударгы бэрхэ загаhашан ябаhан алдартай.

* * *

ЭНЭ ҮДЭР тон олзотой байба. 12 сагта гурбан гүльмэ сооhоо 60 центнер эрхим шанартай загаhан онгосонууд руу адхарба.

Эршэтэ ажалhаа эсэнтэhэн загаhашад баяртай хүхюунууд амаралтынгаа байрада бусабад. Сайлаhанайнгаа удаа олонхинь орон дээгүүрээ налайжа, тамхяа залабад. Гансал Михаил амархаяа хүсэбэгүй. Тэрэ газаашаа гаража, далай руу холые шэртэн, бодолгото болон зогсобо. Һүүлдэнь нүхэртөө ерэжэ, аалиханаар хэлэбэ:

— Нүхэд, бодогты...

— Юун бодохо гэжэ? Һаял амаржа эхилээд байна бэшэ аалди? Юу хэхые шиидэбэт?—гээд залуухан хүбүүн асууба.

— Далайда гараха хэрэгтэй. Баргажан hалхин hэбшээлбэ, загаhад олоороо субажа эхилээ ёhотой... Амарха саг олдоно аабза. Шуурганай болоходо, хэбтэнэл бэзэбди. Ябая.

— Гансашье загаhан үгы байжа магад. Загаhан байха гэжэ ши хаанаhаа мэдэнэш? Гүльмэнүүд хүрэтэр—час хахадай саг. Тэндэ юунэй боложо байhые бидэ харана аалди?—гээд загаhаша залуу хүбүүн арсангяар асуугаад hалабагүй.

Тиибэшье загаhашад, Михаилай үгэ дуулажа, далайда гараха баатай болоо hэн.

Мотоор дахин түршэгэнэбэ. Онгосонуудые холбоhон нойтон аргамжа уhанай нюруу шэрбэжэ, катер сэнхир долгидто харбуулба. Наран дээрэ гаранхай дулаахан элшээ сасажа байба.

Загаhашад хоёр дахин далайда гарадаг заншалгүй. Үдэртөө нэгэ дахин туршалга хээд, олзын бага, ехэшье hаа, амардаг. Ушар иимэhээ Михаил иигэжэ бодобо: «Хоёрдохи туршалгын урагшагүй байбал, намайе бригадынхид дурагүйлхэн шүүмжэлхэ. Шэрүүн үгэ хэлээшьегүй hаа, заримашуул хүйтэн харасаар шобто харбан шэртэжэ, бригадирай нэрые хүндэгүй болгохо».

Иимэ hанал бодолые Михаил Леликов гүнзэгыгөөр сэдьхэбэ. Зүгөөр загаhан гүльмэдэ заатагүй оробо ёhотой гэhэн бодол ухаан ойнhоонь яашье гарабагүй. Һэбшээлhэн hалхин, уhанай үнгэ, урасхал долгин—эдэ бүгэдэ Леликовэй hаналые гэршэлбэ. Иимэ шухала ажаглалтада тэрэниие эсэгэнь hургаhан байгаа.

Аба тухайнь илангаяа дурдалтай. Тэрэ үхибүүн бага наhанhаа Каспиин далайда загаhашалжа, наhажаал загаhашадай баян дүй дүршэл дамжуулан абаhан. 1942 ондо гэр бүлөөрөө Байгалай эрье нүүн ерэжэ, ойлгожо абаhан эрдэмээ загаhа барилгада үргэнөөр хэрэглэжэ захалаа. Игэжэ Михаилай эсэгэ—Василий Абрамович Леликов Байгалай загаhашадай түрүү зэргэдэ жагсаа.

Он жэлнүүд үнгэрбэ. Арба найматай болоhон Михаил абатаяа онгосодо hуужа, загаhашалхаа далайда гараба. Тэрэ гэhээр арбан долоон жэл үнгэрөө. Энэ сагай хугасаа соо Михаил армида албаншье хээ, бригадирнуудай hургуулидашье hуралсаа. 1957 ондо тэрэ гүльмэшэдэй бригадые даагшаар томилогдоо.

* * *

Годли шэнгеэр харбаhан наранай элшэ туяаhаа далайн долгид наян үнгөөр нааданад. Мотоорой жэгдээр таршаганаха абяан аалин намдуу оршон соо эли тодоор соностоно. Загаhашадайшье, бригадирайшье, нюур шарайнууд hанаа үнөөндэ абтанги. Михаил Леликов аяар холо харагдажа эхилhэн түрүүшын гүльмын тэмдэгүүд гээшэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгеэр шэртэнэ. Загаhан байха гү, али үгы гү? Байхал ёhотой.

Үдэшэлэн тээ Михаилай бригадынхид тон баяртайнууд, шог зугаа элбэгээр дэлгэн гэртээ бусаба. Катерай хойноhоо олзоор баян онгосонууд зурылдана. Үдэрэй туршада 100 тонно загаhан баригдаа. Иимэ ушарhаа загаhашадай хүхихэ гайхалгүй бшуу.

II.

Загаhа барилга ходо урагшатай байдаггүй. Яахадааб гэхэдэ, Байгалай абари зан намдуу тэнюуншье, шэрүүн солгёоншье болон хубилдаг гээшэ aаб даа. Наратай сэлмэг үдэрнүүдые гэнтэ бороотой бүрхэг үдэрнүүд hэлгэхэ. Үгышье бол, заримдаа далай гэнтэ дошхон hалхяар шуургалжа, бараан хамбы долгид, залинта аадарhаа хөөрсэгэнэн заадаhан адуун hүрэг мэтэ, hүрөөтэйгөөр хүлгэдэг. Ушар иимэhээ hайн уларилта саг хүлеэн, гүльмэ соогоо гансашье загаhа барингүйгөөр бусаха ушарнууд нэгэтэ бэшэ дайралдадаг.

Тиибэ яабашье Байгал далай Михаил Леликовэй шударгы бэрхэ бригадынхидта даншье хэрзэгы байгаагүй. Тэдэнэй урда үнэтэ баялигаа тэрэ элбэгээр дэлгэдэг зантай.

Һаяхан Михаил ажалайнгаа иимэ шухала дүн гаргаа. Долоон жэлэй туршада тэрэнэй бригада Кабанскын, загаhанай заводой хараалhанhаа хоёр дахин ехэ загаhа баринхай. Амжалтаар илангаяа баян байhан 1962 ондо энэ бригадынхид 200 мянга гаран түхэригэй олзо доход гүрэн түрэдөө бэлэглээ. Энэ туйлалтын түлөө Михаил Леликов «Шалгархы ажалай түлөө» гэhэн медаляар шагнагдаhан байна.

Кабанскын загаhанай заводто оршодог Посольск тосхоной участогта 300 гаран загаhашад хүдэлдэг. Тэдэнэй олонхинь оролдосотой бэрхээр ажаллана. Зүгөөр загаhа муугаар барилгые элдэб шалтагаар үмөөрдэг зантай нүхэд бии. Тэдэнэр Михаил Леликовэй амжалтые эрхим гүльмэтэй байhан, hайн газарай дайралдаhан ушарhаа дулдыдаба гэжэ байжа hураг суу дэлгэрүүлhэн. Тиимэшье бэшэ ааб даа. Михаил Леликов ямаршье газарта загаhа ехээр барижа шададаг. Жэшээ болгон нэгэ иимэ ушар дурдалтай.

Загаhа барилгын хаhа сагай эхин багта загаhанай заводой директор Леликовые дуудажа, загаhа барилгын газарнууд тухай хөөрэлдэhэн юм.

Дүршэлтэ загаhашан директорые hайса шагнажа, загаhа ехээр барилга hайн газарай тохёолдоhонhоо болоно гэhэн гол бодолыень ойлгомсоороо:

— Бригададамни ондоо газар заажа үгэгты. Байгал далаймнай хаанаашье адли ха юм. Гансал хүдэлдэг хүнүүднай ондо ондоо,—гэжэ огсом батаар харюусаба.

Хөөрэлдөөгөө хүсэhэндөө хүргэжэ, урмашан хүхиhэн директор Михаилай гарые шангаар барин адхаба. Үглөөдэрынь Леликовэй бригадынхид ондоо газарта загаhа барихаа гараба, харин тэдэнэй ажаллажа байhан газарта жүтөөрхэгшэдэй бригада ябуулагдаба. Загаhа барилгын хаhа сагай турша соо эдэ хоёр бригада эршэмтэйгээр мүрысэжэ, Леликовэйхид илажа гараба. Жүтөөрхэгшэдэй бригада «hайн» гэhэн газартаа 140 центнер, харин Леликовэй бригада — 250 центнер загаhа бариhан байгаа hэн.

Бүри hаяхан иимэ ушар болобо. Хоёр үдэрэй туршада далай аймшагтайгаар шуургалба. Ехэнхи загаhашадай гүльмэнүүд дошхон hалхинда нэрбэгдэн hандаржа, 10 үдэр соо тэдэниие заhаха, hэдхэхэ ушаргүй ехэ ажал гараба. Тиин гэhээ Леликовэй бригадынхид ямаршье зогсолтогүйгөөр хүдэлмэрээ амарханаар ябуулжа, үдэр бүри тушаалгын пунктда загаhа асаржал байгаа. Гүльмэнүүдынь бишыхашье hандараагүй үлэнги hэн.

Баран гайхаба. Энэ ехэ шуурган соо хайшан гээд Леликовэй гүльмэнүүд мүнөөхил хэбээрээ үлөө гээшэб? Һонирхон маргаhан бригадирнуудта харюу үгэхынгөө урда тээ Михаил Леликов иимэ асуудал табиба:

— Таанад гүльмээ аргамжада бэхеэр торгожо уяна гүт?

— Бэхеэр лэ бэд даа. Тиингүй яахабши.

— Бидэ шангааршье бэшэ, hулааршье бэшэ, харин миин лэ ёhо тэдысэ торгодогбди. Шуурганай болоходо, гүльмэмнай уhанай гүнзэгы руу шэнгэжэ, хороод байдаг.

Загаhашад Леликовэй hанаамгай, сүлэрхэй хурдан ухаатайе айхабтараар сэдьхэн, үндэрөөр сэгнэбэ. «Байгалай абари зан горитойхон лэ мэдэхэ болоhон хүн байна. Инструкци дотор гүльмые аргамжада шангаар торгожо уяха тухай хэлэгдэнхэй. Энэ ушарые Леликов ямар наринаар, зүбөөр ойлгоо гээшэб!» гэлдэн, загаhашад дарьяшоо hэн.

III.

БАЙГША ОНДО Михаил Леликовэй бригада эрхим hайн загаhаша нүхэдhөө бүридэнхэй. Ушар юуб гэхэдэ, Леликовэй бригадада хүдэлхэеэ олон жэл соо сэдьхэн хүсэhэн хүнүүд олон байгаа. Ажалдаа шалгарhан энэ бригадын гэшүүн болохо хэрэг ямар нэгэн шагналда хүртэhэнтэй адли. Тиимэhээ Кабанскын загаhанай заводой хүтэлбэрилэгшэд хүнүүдые шэлэн hунгажа, Леликовтэ дурадхан даалганхай. Тус бригадада, сэхыень хэлэбэл, журам муутайшье, найдалгүйшье зарим нүхэд бэеэ заhаха зорилгоор оролсоhон байха юм. Мүнөө тэдэ Леликовэй ударидалга доро хүмүүжэн заhаржа, эрхим хүнүүдэй зэргэдэ жагсанхай. Тэдээн тухай асуухада Михаил Леликов энеэбхилэн иигэжэ харюусана:

— Һайн хүдэлжэ байнад. Үни болоhон муу ушаралта ябадалнуудынь дурдалтагүйгөөр мартанхайбди. Баран эбтэй эетэйбди. Иимэ байнгүй яаха бибди, юундэб гэхэдэ, далай дээрэ бата халуун хани нүхэсэлэй шухаг хэрэгтэй байhаниинь мэдээжэ ааб даа.

Номгон даруу зантай, ажалай баян дүй дүршэлтэй, hүбэлгэн хурса ухаатай, хүдэлмэридөө мүхэшэгүй дура зоригтой, хүниие сэгнэжэ шададаг байhанайнь түлөө Михаил Леликовые загаhашад айхабтараар хүндэлдэг.

Далаад наhатай загаhашан Иннокентий Ключкарев Михаил Леликовтэ энэрхы дулаанаар хандадаг. Тэрэ Леликов тухай иигэжэ хөөрэдэг: «Далайда айхабтараар дурлаhан хүбүүн даа. Хамаг зүрхэниинь далай руу зоринхой. Иимэ хүн ходо сэдьхэлээр залуу ябаха байха».

Гүнзэгы удхатай эдэ үгэнүүдые ухамайлан шэбшэхэдэ, зоримгой загаhашан Михаил Леликовэй ажалай габьяата залуу наhан номин солгёон долгид дээгүүр харбан ниидэhэн сахали шубуудай шаг шуулаата хүлгөөн соо, ямаршьеб hайхан дуун мэтээр, ханхинажа байhандал боложо, сэдьхэл зүрхэндэ омог баяр түрүүлнэ.

Е. ЭЙДУКАЙТИС, Д. ДАМБАЕВ.

ГАЙХАМШАГТА ҮДЭР

СССР-эй болон Непалай правительстванууд хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай 10 жэлэй урдатаа, 1956 оной июлиин 20-до шиидхэбэри гаргагдаhан байгаа. Дипломатическа харилсаа тогтоолго СССР Непал хоёрой хоорондо али бүхы талын холбоо барисаа үргэдхэлгэдэ, хоёр ороной арадуудай hайнаар ойртолсолгодо туhалаа.

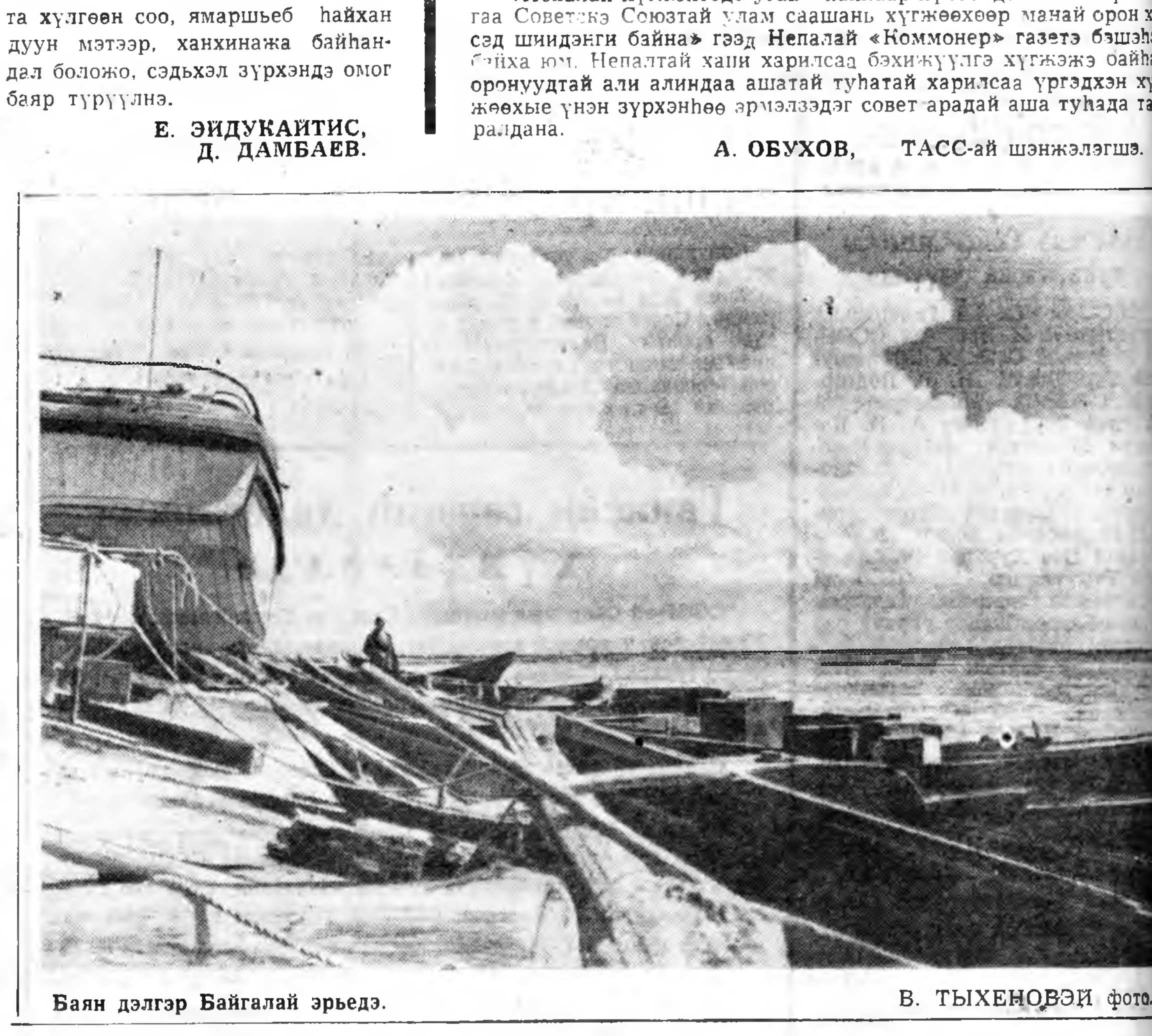
1951 ондо феодальна засаг түрые унагааhанайнгаа hүүлээр непал арад экономикын талаар ехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ ороо. Юуб гэхэдэ, Англиин империалистнуудай олон удаан жэлдэ ээрхэжэ байhанhаа уламжалан, энэ ороной экономикын хүгжэлтэ удаарhан байгаа бшуу. Арадай байдал hайжаруулха, национальна индустриин үндэhэ hуури табиха, зам харилсаанай хэрэгсэлнүүдые үргэдхэхэ гээшэ Непалай правительствын экономическа политикын зорилгонь болоно.

Экономическа хүгжэлтынгөө зорилгонуудые шиидхэлгэдэнь Непалда совет арад горитой туhаламжа үзүүлнэ. Непалай экономикын гүрэнэй секторто хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Эдэнэр совет мэргэжэлтэдэй техническэ туhаламжатайгаар баригдаhан байха юм. Шэнэ шэнэ техникээр хангагдаhан мүнөө үе сагай эдэ предприятинууд харин валюта алмаха арга Непалда олгоно, ороной национальна доходые арьбадхана.

Экономическа бэеэ даанхай байдалай түлөө тиимэ болохолоороо, политическэ бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэл имагтал удаан сагай амгалан тайбан оршон байдалда амжалтатай байха гэжэ Непалай арад, правительство мэдэрнэ. Эгээл иимэhээ Непал энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёhонуудта үндэhэлэг амгалан ёhоной гадаадын политика шууд сэхээр бэелүүлнэ. Уласхоорондын олон асуудалнуудаар СССР-эй болон Непалай правительстванууд нэгэн адли хараа бодол баримталдаг юм.

«Непалай хүгжэлтэдэ угаа hайнаар нүлөөлдэг хани барисаагаа Советскэ Союзтай улам саашань хүгжөөхөөр манай орон хүсэд шиидэнги байна» гээд Непалай «Коммонер» газетэ бэшэhэн байха юм. Непалтай хани харилсаа бэхижүүлгэ хүгжэжэ байhан оронуудтай али алиндаа ашатай туhатай харилсаа үргэдхэн хүгжөөхые үнэн зүрхэнhөө эрмэлзэдэг совет арадай аша туhада тааралдана.

А. ОБУХОВ, ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

Баян дэлгэр Байгалай эрьедэ.

В. ТЫХЕНОВЭЙ фото.

МНР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

УЛААН-БААТАР, июлиин 18. (ТАСС). Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй Зүблөөн 1966 оной июлиин 4-һөө 6 хүрэтэр Румыниин Социалис Республикын ниислэл—Бухарест городто болоо һэн. США-гай ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй болон Баруун Германиин үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй ээрхэг түримхэй ябуулгын улам эдэбхитэй боложо байһантай дашарамдуулан, энэ зүблөөн мүнөөнэй уласхоорондын байдалай, Европодохи аюулгүй байдалай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, Европодохи эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай Деклараци баталан абаа. Энээн тухай МОНЦАМЭ агентствын дамжуулһан, МНР-эй правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Варшавска Договорто оролдог, Политическэ консультативна комитедэй зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүд—Болгариин Арадай Республика, Венгриин Арадай Республика, Германиин Демократическа Республика, Польшын Арадай Республика, Румыниин Социалис Республика, Совет Социалис Республикануудай Союз, Чехословакиин Социалис Республика хадаа Вьетнамда Америкын Холбоото Штадуудай хэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа, илангаяа вьетнам арадта эсэргүү дайе үргэдхэхэ зорилгоор Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэһэн шэнэ тэмтэ ябуулгануудһаа уламжалан тохёолдоһон байдалые мүн лэ зүбшэн хэлсэжэ, «Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга тушаа Мэдүүлгые» энэ оной июлиин 6-да толилоо.

Зүблөөндэ хабаадагшад хадаа американ империалистнуудай гэмтэ ябуулгануудые уур сухалтайгаар буруушааха, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалаа хамгаалан, Эхэ оронойнгоо нэгэдэлэй бүрин бүтэн байхын түлөө вьетнам арадай хэжэ байһан эрэлхэг зоригто тэмсэлые хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлхэ зуураа, аашаладаһан ээрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй туһамаршадта хаһа саг соонь, шангаар уридшалан һануулга хээ гээд МНР-эй правительствын мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй дайн байлдааe дары түргэнөөр зогсоохо, Урда Вьетнамһаа США-гай, туһамаршадайнь сэрэгүүд болон буу зэбсэгые гаргаха, Национальна сүлөөрэлгын фронтые Урда Вьетнамай хүн зоной гансахан лэ бодото түлөөлэгшэнь гэжэ мэдэрхэ, газаа тээһээ хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа өөһэдөө тодорхойлхо, Эхэ ороноо амгалан ёһоор шиидхэхэ тухай асуудалые өөһэдөө шиидхэхэ вьетнам арадай эрхые хүндэлхэ тухай эрид шанга эрилтэ дурсагдаһан мэдүүлгэ соо дахяад хэгдэһэн байна. ДРВ-гэй правительствын дүрбэн пунктһаа бүридэһэн программые Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын дурадхаһан табан пунктһаа бүридэдэг программые хүсэдөөр дэмжэлгэ мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэнхэй, эдэ программанууд Вьетнамай асуудал политическэ талаар гуримшуулха зүб зүйтэй үндэһэ һуури болоно гэжэ заагданхай.

ДРВ-дэ һанал сэдьхэлэй-политическэ дэмжэлгэ улам ехээр саашадаашье үзүүлхөөр, элдэб янзын, тэрэ тоодо өөрыгөө хамгаалалтын зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр туһаламжа үзүүлхөөр өөһэдынгөө оронуудай парти, правительствын болон арадуудай бэлэн байһан тухай, тэрэшэлэн хэрбээ ДРВ-гэй правительствын гуйлта хээд байгаа һаань, американ империалистнуудта эсэргүүгээр вьетнам арадай тэмсэл хэхэдэ туһалха зорилгоор Вьетнам ошохо арга боломжо өөһэдынгөө һайн дуратанда олгохоор өөһэдынгөө бэлэн байһан тухай Бухарестдахи Зүблөөндэ хабаадагшад мэдүүлээ. Вьетнам арадай илалта туйлахын тулада социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлэй шухала байһые Зүблөөндэ хабаадаһан оронууд онсолон тэмдэглэхэ зуураа, Американ ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй фронтые нягтаар жагсаахыень, Вьетнамдахи зэрлиг муухай дайн байлдаанда эсэргүүсэн, эрид шууд ябуулга хэхыень, вьетнам арадай эрэлхэг зоригто тэмсэлые дэмжэхыень уряалан, эб найрамдалай хэрэгые үнэтэйдэ тоолодог бүхы гүрэнүүдтэ, бүхы түрүү болон эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэ, дэлхэйн олониитэдэ, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта хандаһан байна.

Варшавска договорто хабаадаһан гүрэнүүдэй дээрэ найруулагдаһан хараа бодол хадаа эдэ гүрэнүүдэй, бүхы социалис хани нэгэдэлэй оронуудай арадуудай социалис туйлалтануудые хамгаалха шухала зэбсэг хэрэгсэл болохоһоо гадна, Вьетнамда, Зүүн-Урда Азида хэгдэжэ байһан американ ээрхэг түримхэй ябуулга тухай асуудалаар МНР-эй правительствын баримталдаг хараа бодолдо хүсэдөөр тааралдана.

Вьетнам тушаа Бухарестдахи Зүблөөндэ хабаадагшадай мэдүүлгэ соо хэгдэһэн сэгнэлтэнүүд болон тобшололнуудые МНР-эй правительство зүбшөөлсэнэ. Энэ мэдүүлгэ хадаа социалис оронуудай нягта жагсаалтай байһые, тэрэнэй хамтын дура хүсэлые, нэгэдэмэл хүсэ шадалые, империалис ээрхэг түримхэйшүүлые диилэн илаха ябадалдань баатарлиг вьетнам арадта хамтынгаа ябуулгануудаар туһалхаар дэлхэйн дайнай аюулһаа газарайнгаа бүмбэрсэгые хамгаалхаар тэдэнэй бэлэн байһыень харуулна гэжэ Монголой правительство тоолоно.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгатай дашарамдуулан, Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй хэһэн мэдүүлгэ вьетнам арадай бүхы үнэн сэхэ ханинартань американ ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэхэ программа боложо үгэнэ. Энэ мэдүүлгэ хадаа эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй правительствануудай дэлхэйн үргэн олониитын зүгһөө дэмжэгдэхэ, вьетнам арадай илалта туйлаха хэрэгтэ, эб найрамдал, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал аршалан хамгаалхын түлөө арадуудай тэмсэлдэ шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ батаар найдажа байһанаа МНР-эй правительство элирхэйлэн мэдүүлнэ гээд мэдүүлгэ соонь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай Деклараци» тушаа хэлэхэ болоо һаа, Европо болон дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй байдалда үгтэһэн сэгнэлтые МНР-эй правительство мүн лэ зүбшөөнэ, Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй хараалһан хэмжээ ябуулганууд болон дурадхалнуудые хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

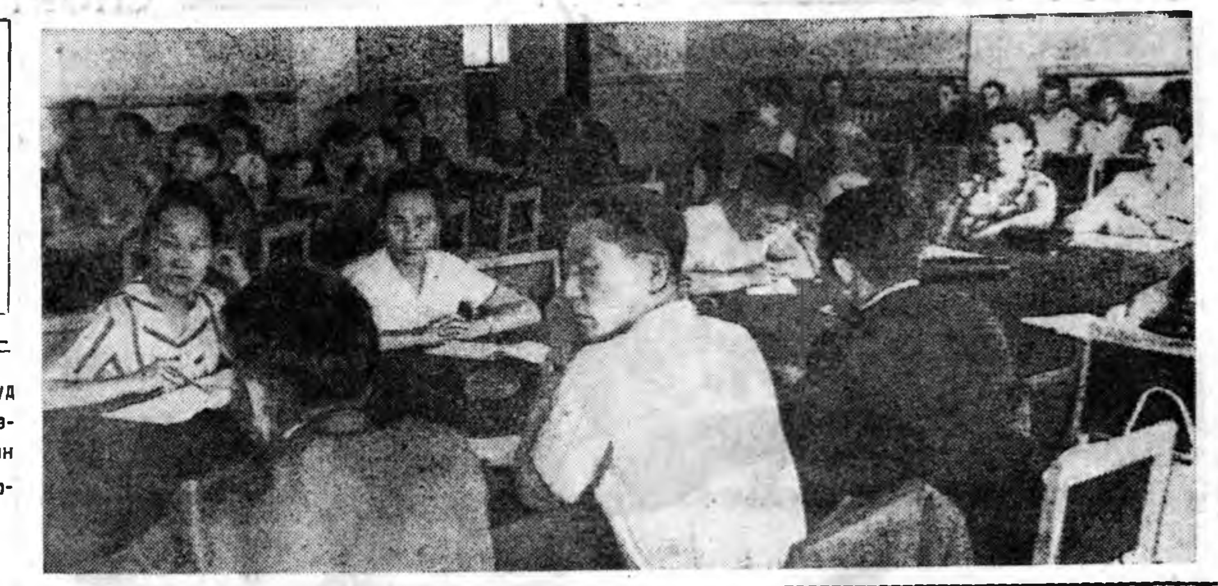
Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй Зүблөөнэй шиидхэбэринүүд империализмын, хамагай түрүүндэ США-гай зонхилхы этэгээдүүдэй бүри ээрхэг түримхэй боложо байһан үедэ социалис оронуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ аша туһада таарални, дэлхэйн хархис үһэрюу хүсэнүүдэй амыень татаха, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал батадхаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай гэжэ МНР-эй правительство тоолоно гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэһэн байна.

ТАНИГДАХААР БЭШЭ

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ культурна болон ажаһуудалай олон барилганууд бодхогдожо, тус тосхоной шэнжэ түхэл танигдахаар бэшэ гоё болгогдоо.

Петропавловка гэжэ тосхоной түб һууринда үнгэрһэн эдэ жэлнүүдтэ соёлой байшан, гурбан магазин, радиоузел, хэлхеэ холбооной таһаг, найман жэлэй һургуули, машино-тракторна мастерской, байрын 120 гэр баригдаһан байна. Мүнөө һурагшадай байха интернат эндэ баригдажа байха юм.

И. ТКАЧЕВ.

Ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ эрүүлые хамгаалгын эмхи зургаанууд онсо шухала анхаралаа хандуулна. Һая Улаан-Үдэдэ санитарно-гэгээрэлэй асуудалаар семинар-зүблөөн боложо, һонирхолтой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ, олон тоото һанамжа, дурадхалнууд ороо. Зураг дээрэ: семинар-зүблөөндэ хабаадагшад.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

САГ СООНЬ, БОДОМЖОТОЙГООР

(Бэшүүрэй Бага-Куналейн сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Марковагай хөөрөөнһөө)

Нютагай Соведэй ажал ябуулгада эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри гол һуури эзэлхэ ёһотой гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр сессинүүдээ, гүйсэдкомойнгоо заседанинуудые, эрхэтэдэй хамтын суглаан гэхэ мэтэнүүдые саг болзор соонь заатагүй үнгэргэхын хойноһоо оролдодог, үнгэргэдэгшье байнабди.

1965—1966 онуудта сессинүүдээ 10 дахин зарлаа һэмди. Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар хахад жэлэйнгээ түсэбые «Победа» колхозой ямараар дүүргэһэн, сомоной харьяата колхозуудта хабарай хүдэлмэридэ бэлэдхэл, һунгагшадай һанамжа дурадхалнуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай болон бусад шухала асуудалнуудые дурсагдаһан хуралдаанууд дээрээ зүбшэн хэлсээ бэлэйбди.

Ээлжээтэ сесси дээрээ ямар асуудал табиха тухайдаа депутадуудтайгаа хөөрэлдэдэгбди. Иимэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ депутадуудһаа гадна, саг үргэлжын комиссинууд, гүйсэдкомой гэшүүд бултааран хабаадалсадаг, эндэ хүдөөгэй алба хаагшад, ниитын һайн дуранай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэйгээр оролсодог. Сесси болохо тухай 7—10 хоног урид зар тараадагбди. Эндэ депутадуудай 80—85 процентнь заатагүй байлсадаг, мүн колхозой, хүдөөгэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомолой, профсоюзай болон ниитын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд ерэдэг гээшэ. Тиихэдэ урда болоһон сессиһээ хойшо хэгдэһэн ажал хүдэлмэри, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ, бэелүүлэгдэһэн хэмжээнүүд тухай гүйсэдком элидхэдэг.

Сесси бүхэнэй һүүлээр депутадууднай округуудтаа ошожо, һунгагшадтайгаа уулзадаг, абтаһан шиидхэбэринүүд тухай мэдээсэдэг, эдэниие дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг.

Гүйсэдкомнай түсэбөө квартал бүхэндэ табидаг, саг үргэлжын комиссинуудай болон олониитын эмхинүүдэй һанамжа дурадхалнуудые хараадаа абалсадаг. Жэшээнь, байгша оной хоёрдохи кварталай турша дотор сессиеэ 2 дахин зарлаха, тэндээ хабарай тарилгада бэлэдхэл тухай зүбшэхэ, КПСС-эй XXIII съездын материалнууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөө эмхидхэхэ, һуралсалай жэлэй дүнгүүд ба һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудай бэлэдхэл тухай, хүн зоной дунда худалдаа наймаа һайжаруулха асуудалнуудые хараалһан байгаабди. Мүн гүйсэдкомой заседанинуудые 4 дахин үнгэргэхөөр түсэблөө бэлэйбди. Эндэ соёл культурын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнаха, колхозой нэгэдэхи бригадын һүнэй-товарна фермэ дээрэ ажал хүдэлмэриин эмхидхэл болон түлбэриин ямар байһан тухай, тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо болон бусад хэдэн асуудалнууд хараалагдаа юм.

Кварталаймнай энэ түсэб сүм дүүргэгдээ.

Сессинүүдһээ гадна гүйсэдкомойнгоо заседанинуудые саг болзор соонь, үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын хойноһоо оролдодог гээшэбди. Жэл хахадай турша дотор 22 заседанинуудые үнгэргэжэ, тэндээ 50 гаран асуудалнуудые шиидхэһэн байнабди.

Гүйсэдком дээрэ асуудалнуудые бэлэдхэхэ, зүбшэхэ хэрэгтэ саг үргэлжын комиссинууд, мэргэжэлтэд болон хүдөөгэй эдэбхитэд хододоо хабаадалсадаг. Эндэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые саг үргэлжэ хинан шалгадаг гээшэбди.

Би өөрөө, мүн гүйсэдкомой гэшүүд түсэбөө табилгадань, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулгадань саг үргэлжын комиссинуудта туһалдагбди. Энэ комиссинууднай түсэбөө квартал кварталаар табижа, һара бүхэндэ суглаануудаа үнгэргэдэг, сельсоведэй сесси болон гүйсэдкомой заседани дээрэ ямар асуудалнуудай харагдажа боломоор байһые һанамжалдаг, нэмэлтэ элидхэлнүүдые бэлэдхэдэг. Сессинүүд дээрэ комиссинуудай хододоо тоосодог.

Баһа колхозой 3 фермэнүүд дээрэ депутадай бүлэгүүдые эмхидхэнхэйбди. Эдэмнай үйлэдбэриин түсэбүүдые, һунгагшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлгэдэ, тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо, ногоорууха, фермэнүүд дээгүүр ариг сэбэр сахиха, культурно-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалдаг, сельскэ Соведэй сессинүүдэй болон бэшэшье дээдэ заг зургаанай тогтоол шиидхэбэринүүдые хүн зондо ойлгуулжа үгэдэг, һунгагшадайнгаа урда тоосохо болоходонь депутадуудта туһалдаг. Иимэ бүлэгүүдэй ажал хүдэлмэреэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула тэдэнтэй семинар 2 дахин үнгэргөө һэмди.

30 депутадаймнай 26-ниинь «Советы депутатов трудящихся» гэжэ журнал захин абадаг. Арадаймнай һунгамалнууд хэһэн, бүтээһэн хэрэгүүд тухайдаа хүн зонойнгоо урда жэл соогоо заатагүй 2 дахин тоосодог.

Тэрэшэлэн манай сельсоведэй гүйсэдком олониитын һайн дуранай эмхинүүдые саг үргэлжэ хүтэлбэрилдэг. Тэдэнэй эдэбхи абьяас гаргаһанай аша туһаар тосхон доторнай саг үргэлжэ ехэ гуримтай, зохид болонхой. Бага-Куналей тосхоной үйлсэдэ һогтуу хүнэй үзэгдэхэ, хулиганаха ябадал усадхагданхай. Ниитын ажал хүдэлмэридэ хабаадалсангүй, бэеынгээ амарые сахяад ябаһан хүнүүд бултааран ажал хүдэлмэридэ түбхинүүлэгдэнхэй.

Ажалшадай гомдол, мэдүүлгэ болон бэшэгүүдые манай гүйсэдком дары саг соо хаража үзэдэг, хэмжээ абадаг байна. Энэ жэлдэ ажалшадай 30 гаран гомдолнууд хаража үзэгдөө.

Эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри саг үргэлжэ, бодомжотой зохидоор, эдэбхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ нютагай Совет бүхэнэй нангин уялга.

НАЙМААШАН... „НАЙМАН ХҮЛТЭЙ“

Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Түхэм тосхондо эд бараа, эдеэ хоол наймаалдаг нэгэ магазин бии юм. Хүдэлмэри гээшэнь абаха танаггүй ахир. Сырма Батуевна Цыденова үнгэрһэн жэлэй сентябрь һараһаа эндэ эхилжэ хүдэлхэдөө нэгэшье мүртэй оролдолго гаргаагүй. Эндэ хүнэй хэрэглэмээр эд бараан, хубсаһа хунар, үхибүүдэй гутал, үмдэ самса гэхэ мэтэ ходол таһалдашадаг. «Бараа асархада абанагүй хаямта. Хэхэ газаргүй. Үжөөхэ, хулганаанда эдюулхэ аргамнигүй»—гэжэ нүхэр Цыденова янгуурхаад, асарагдаһан эд бараануудаа һөөргэнь эльгээжэрхидэг. Үргэн хэрэгсэлэй эд бараан эндэ дуталдажал байдаг. Жэшээнь, тамхин, печени, элдэб янзын конфетэ, ниткэ гэхэ мэтэ. «Юундэ иимэ бараан үгыб»—гэжэ асуубал: «Өөһэдөө ошожо, бии газарһаань абагты»,—гээд харюусаха.

Хэлэһэнээ хүсэд лаблахын тула жэжэшье һаань, тон шухала үшөө хэдэн баримтануудые тоолоё.

Һаяшаг дурсагдаһан магазинда бидэнэй нэгэнэй ороходо, нэгэ хүгшэн хооһон шэлнүүдые баряад, хараал шэрээл табиһаар, гомодоһоор гаража ошохо зуураа: «Гурба дүрбэн хоног соо энэ амһаргануудаа тушаажа ядааб»,—гэжэ нүгөөдэ хүгшэндөө хандаба. Тиихэдэ тэрэнь: «Энэш юуншье бэшэ. 19 үндэгэ гэртээ тооложо тооложо асархадамни, магазинда эдэмни 16 болошоо юм... Баһа саахар, конфетэ юумэ 30—50 граммаар дутаһан байгша»,—гэбэ. Үнэхөөрөөшье эндэ иимэрхүү гомдолтой хөөрэлдөөнүүд үдэр бүхэндэ шахуу гаража байдаг. Наймаалагша Сырма Цыденова али нэгэ абаһан эдеэ хоолой зүйлые аргагүй мэгдэжэ, яаража байжа шэгнээд лэ, урдаһаашни түлхижэрхихэ. Шоотоёо гатабал, заатагүй 1—3 мүнгэ «алдажа», үлүү нэмээжэрхихэ. Мүн үбгэн, залуу хамаагүй—оро бодогүй зандаржархиха. Али өөрөө эндэхи Түхэм нютагайб гээд иигэжэ аашалха ёһотой юм гү?

Ямаршье шалтагаангүйгөөр аяар 31 үдэр наймаа хээгүй, хубиингаа хэрэгээр хаагуур-яагуур ябуултаа. Архи уубал болёо даа, үглөөдэрынь ажалдаа заяандаашье гарахагүй. Тиигээд үшөө: «Би пивэ уужа, архида орошоо хүнби»,— гээд убайгүйгөөр һаймһарха. Иимэ болошоходонь, ажалаа хаяжархихадань, эд хэрэгсэл абахын тула түхэмэйхид Мухар-Шэбэрэй аяар 8 модоной Подлопатка тосхон ошохо баатай болоно.

Мүн магазинаа ходол сагһаа урид хааха, хожомдуулжа нээхэ гээшэ «жама ёһониинь» болошонхой. Ажаглаа һаашни: «Минии дуран. Хайшаншье гэжэ байхадамни яахатнайб»,—гэжэ хараал шэрээл табижа, гал хүл болосогоохо. Хомор үнэтэй сэнтэй эд бараа доогуур, түрэл гаралдаа наймаалжархиха.

Нютагай эмхи зургаанай түлөөлэгшэнэр нүхэр Цыденовае зэмэлээдшье үзэһэн байха. Теэд энээнһээнь ямаршье үрэ гарахагүйһөө байтагай наймаалагша бүришье һаа хэтэрщоо.

Арад зоной хэрэглэмжые ая таам соонь хангаха нангин үүргэтэй аад, иигэжэ хэтэршэһэн хүниие хайшан гээд зүб мүртэнь оруулдаг юм? Заһархаяа болиһон һаань һэлгэжэ орохо хүн олдохо юм бэшэ гү.

Сэлэнгын аймпотребсоюз болон Буркоопсоюз хоёр дары хэмжээ абаг лэ, хара сагааниень хахалжа үгэг лэ!

Бүлэг колхозникууд.

Уншагшын һанамжа

ЗОБОЛОНГЫЕ ИЛАҺАН ХҮБҮҮХЭЙ

Дайнай хагсуу үе саг. Холын фронтдо хани нүхэрөө, түрэл хүбүүгээ, аха дүүнэрээ үдэшэһэн эхэнэрнүүд, залуу бэреэдүүд хүдөө ажахынгаа хамаг бэрхэшээлнүүдые өөртөө тушаан абажа, урдань шамбай шандааһалиг эрэшүүлэй эрхилжэ ябаһан хүндэ хүшэр ажалые хэжэ гараа һэмнай. Бүхы хүсэ шадалаа фронтдо! Иимэ зорилготойгоор бултадаа ажаллаа бэлэй. Эгээ тэрэ хэсүү үедэ хаанашье һаа эрэлхэгээр тэмсэһэн, баатаршалхы зоригтойгоор ажаллаһан совет хүнүүдэй ажабайдалые, һайн һайхан һанал эрмэлзэлые манай уран зохёолшод ёһотоор магтан дуулаһан, саашадаашье дуулахань дамжаггүй.

Бориин эжы—Шархан мүн баһа тиимэрхүү хохидолдо нэрбэгдэнхэй. Ган гасууртай зунай болоһонһоо таряа, талханшье хомор. Тиигэбэшье Шархан һамган уруу дуруу болоногүй, үлэн хооһон тооной ябаашье һаа, ажаллахые оролдоно. Теэд һүүлэй һүүлдэ тэсэнэгүй. Тураһан эхэнэрэй нюур шарайнь хубхи сагаан, аялдар зөөлэн мойһон хара нюдэдынь һуларшанхай. Яахаб, ямар арга бэдэрхэб? Ямаршье тэмсэлгүйгөөр нарата дэлхэйтэйгээ хахасаха гэжэ гү? Тиимэһээ бишыхан Боря үдэр бүхэндэ түмэр замай станцида ерэжэ, холын фронтһоо бусажа ябаһан (тиихэдэ манай зэбсэгтэ хүсэнүүд хархис муухай фашизмын эшээниие, Берлиниие бута һамна сохижо байгаа) составуудые угталсан сагаа үнгэргэхэ ушартай болоо һэн.

«Би тонгойжо, мүр дээрэнь гараа табяад, дүүрэн уһа гүйшэһэн нюдыень хаража:

— Хэниие хүлеэнэш?— гэжэ хайрлан асуубаб.

— «Абаяа...—гэжэ хүбүүн арай дуулдахаар харюусаад» саанаһаа һанаа алдаба»... Һаяар Буряадай номой хэблэлһээ гараһан аха дүү хальмаг арадай мэдээжэ уран зохёолшо Алексей Балакаевай «Бамбуш» гэжэ номдонь оролсоһон «Гурбан зураг» гэһэн повесть иимэрхүү хөөрөөгөөр эхилнэ.Энэ зангилаань үнэхөөрөөшье һонирхолтой, саашадаа улам шангарха гэжэ абаһаар хэлэхэ байнабди. Бишыхан Боря абынгаа сэрэгтэ ошоһые һайса мэдэдэггүй. Теэд хэзээ нэгэтэ абамни дайнһаа бусахал байха гэжэ тэрэ найдана. Баруунай фронтһоо һубарилдаһан составууд тоогүй олон солдадуудые зүүн зүг тээшэ абаашана. Тэрэнэй олонхинь албанайнгаа болзорые дүүргэһэн, гэртэхиндээ ошожо ябаһан тула захагүй баяртайнууд. Боря хүбүүхэн эдэниие харахадаа ехэтэ атаархана.

«Абамни баһа ерэбэгүйл даа» гэжэ Бориин һанаа алдахадань, энээхэн балшар хүбүүнэй саашадахи хуби заяанда һайн һайхан нүлөө үзүүлһэн Бадма хүбүүн (тэрэ түмэр замай стрелкэнүүдые сэбэрлэдэг байһан аад, хожомынь станциингаа улаан булангые гоёогшо болоһон) иигэжэ бишыхан нүхэрэйнгөө сэдьхэлые тэгшэрүүлнэ: «Абашни заабол ерэхэ».

Гуйраншалхаяа забдажа ябаһан Боря хүбүүн түрүүшээр хүнүүдтэ этигэнэгүй, хүнүүд бултадаа муу юм гэжэ хонгорхон ухаандаа тухайлна. Тиигээдшье һанахань баһа буруугүй. Ушарынь гэхэдэ, зундаа суглаа үхэрнүүдые адуулалсаһан Далша баабай гэгшэнь Бориин эжые мэхэлһэн байна. Гадна тус станциин хэрэгы зантай зарим хүдэлмэришэд энэ хүбүүхэниие элдэбээр хараахаһаа гадна, газаашань түлхин байжа намнаха юм.

Станци дээрэ саг зуура зогсоһон солдадуудһаа хилээмэ абахын тула бишыхан Боря шадхысаа дуу дуулана, элдэбын хатарнуудые гүйсэдхэнэ. Энээхэн наһанһаань ажабайдалай орёохон хүшэр асуудалнууд тухай шэбшээд туршадагшье һаань, тэрээндэ хамһалсахые үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябаһан арбан долоо наһатай Бадмада түрүүшээр үнэншэнэгүй. Тиигэбэшье Бадма тэрээндэ түрэһэн эсэгэ мэтээр хандана, хазагай һарюу ябадалыень заларуулхые, хүн зондо этигэжэ һурахыень хүсэнэ. Бориин хоёрдохи зоболонгынь юуб гэхэдэ, туража ядаршаһан эжыгээ хүл дээрэнь бодхоохые, алишье хирэндэ тэрэнээ гомодхоонгүй, үгэ соохононь байхые оролдоно. Олоһон зөөһэн эдеэ хоолоо ганса эжыдээ асарна.

Һүүлэй һүүлдэ Боря гансаардаангүй. Бадмын зуража байхые харахадаа атаархабашье, онсо өөрын һанамжа, сэгнэлтэнүүдые үгэхэ шадалтай юм. Гадна нюусаар өөрөөшье зураад туршана.

Уран зохёолшо А. Балакаев үхибүүдэй ажабайдалые тэдэнэй түхэл шэнжэ, абари зан, зориг эрмэлзэлые яһала үнэнщэмөөр, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр харуулна. Энэнь зохёолшын туйлалта гээшэ. Манай буряад үхибүүдэй бишыхан Бориин туйлажа гараһан үйлэ зоболонтой дүтөөр танилсаха, тэрээндэ али зэргээр туһалалсаһайб, иимэ муухай үйлэ хохидол дахин бү тохёолдог лэ гэжэ сэдьхэлээ зобохо байһандань бүхөөр этигэнэбди. Тус номой хүмүүжүүлхы үүргэнь найдангүй байхын огто аргагүй. Уран зохёолшо Б. Санжин буряадшалһан байна. Муунь гэхэдэ, ородһоо оршуулагдаһан хэбэртэй. Хальмаг хэлэнһээ буряадшалагдахашье аргатай байгаа аабза. Энээндэнь халаглалмаар. Тиигэбэшье оршуулагша уянга нугалбариень гээнэгүй, үхибүүдэй ойлгохо хэлэн дээрэ буряадшалаа.

М. ОСОДОЕВ.

«ЮМАНИТЕ»—ФРАНЦИИН КОМПАРТИИН ОРГАН

Хэдэн олон түмэн француузууд үглөөгүүр бүхэндэ «Юманите» газетые уншажа үдэрые эхилдэг юм. Газетын һая гараһан номер тэдэнэртэ мэдээжэ болонхой, типографиин шэрын үнэрөөр анхилжа байдаг. Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй хэжэ байһан гэмтэ ябуулганууд тухай дэлхэйн агентствэнүүд һанаа зоборитой мэдээсэлнүүдые дуулгаба. Социальна фронтнууд дээрэ боложо байһан амгалан ёһоной аад нилээд шангахан тулалдаанууд тухай Марсельһээ мэдээсэнэ: 3 үлүүтэй һарын турша соо таталгаряагүй шахуу тэмсэл хэһэнэйнгээ ашаар Марселиин портын докёрнууд салин хүлһөө дээшэлүүлгэжэ шадаа. Тиихэдэ газетын Париждахи репортер ондоо түхэлэй һониниие дуулгаба. Ниислэлэй ратушада баярай ёһолол болоо: Франциин Сена департамент Москвагай область хоёр анданар болоо...

Газетэ хадаа жиирэй хүнүүдэй эрмэлзэлгые мэдүүлдэг, тиин тэдэнтэй хамта баясадаг, тэдэнтэй нэгэн доро һанаа сэдьхэлээ зободог, арсалдадаг, гэршэлэн тодоруулдаг, тэмсэдэг... Эгээл иимэһээ газетэ үнинһөө хойшо суутай болонхой бэшэ гү?

Францида эгээн ехээр дэлгэрһэн хэблэлэй зүүнэй үзэл баримталдаг органой һанамжые ороной арад зон анхаралтайгаар шагнадаг юм. Үдэр бүриин шухала асуудалнууд тушаа коммунистнуудай орган юун гэжэ хэлэгшэ ааб гээд хэдэн олон миллион француузууд хүлеэжэ байдаг.

Иимэ газетэ хэблэн гаргаха гээшэ харюусалгатай, хүнгэн бэшэ.

«Юманите» газетэдэ имагтал Парижай редакциин хэдэн арбаад журналистнууд хүдэлдэг бэшэ, харин заводуудай, эмхи зургаануудай, хүдөө тосхонуудай хэдэн олон мянган штатна бэшэ корреспондентнүүд хабаадалсадаг. Эдэнэр хадаа бэшэгүүдые газетэдэ эльгээдэг, зүбшэл үгэдэг, шүүмжэлдэг эдэбхитэй уншагшад болоно.

— «Юманите» газетын корреспондентнүүдые Францидахи тон шухаг бэеэ дааһан хэблэлэй агентство болоно гэжэ нэрлэхээр. Олониитын газетэ тэдэнэйл гараар хэгдэхэ ёһотой, үнэндөө хэгдэнэшье, — гээд газетын директор Этьен Фажон хэлэһэн байна.

Зураг дээрэ: (дээдэ таладань) —актриса Даниэль Жирар (Парижай Восточно театр), актер Жан Бушо (Кан городой Культурын байшангай драматическа труппа) гэгшэд «Юманите» газетэ уншажа байна; (доодо таладань: зүүн гарһаа) — «Снекма» предприятиин профсоюзна комитедэй секретарь, «Юманитегэй» штатнабэшэ корреспондент Андре Дайян газетэдэ корреспонденци бэшэжэ һууна, (баруун гарһаа) — журналист Жан Рокки, «Юманитегэй» харюусалгата секретарь Мария-Роз Пино газетын хоёрдохи хуудаһые хэблэгдэхын урда тээ шалган уншажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АНГЛИ. Футболоор дэлхэйн чемпионат.

САНДЕРЛЕНД. СССР Итали хоёрой нааданай үедэ Лев Яшин командынгаа ворота хамгаалжа байна.

ЮПИ—ТАСС-ай телефото.

„Сэлэнгын" добтолго

РСФСР-эй зургаадахи зонодо түрүү һуури эзэлхын тула «Б» классай футбольно командануудай долоонийнь түрүүшын ээлжээнэй эсэстэ хүрэхөө байна. Хэниинь түрүүлээб? Гэбэшье мүнөө толгойлжо ябагшадыень нэрлэмээр.

Владивостогой «Океан» командынхид зонодоо шэнэшье һаа, түрүүшын ээлжээнэй хамаг уулзалгануудые 21 очкотойгоор наадажа дүүргээ. Хорин очкотой ябаһан Ангарскын «Старт» команда Семипалатинскын «Цементнигтэй» үшөө нэгэ дахин уулзаха юм. Тус уулзалгаяа тэнсэлгээр түгэсхөө һаа, ангарскынхид «Океан» командынхидые ахин гараха байна. Юуб гэхэдэ, сохижо оруулһан ба алдаһан бүмбэгэнүүдэйнгээ тоогоор Ангарскын команда һураггүй дээрэ гээшэ. Тиихэдэ манай «Сэлэнгэ» хорин очкотой, гурбадахи һуурида ябана. Энэнь саг зуурын гэхээр гү? Бү мэдэе. Арба юһэн очкотой ябаһан Красноярскын «Локомотив» үшөө нэгэ наада үнгэргэхэ юм. Прокопьевскын «Шахтер», Ново-Кузнецкын «Металлург» команданууд хамаг уулзалгануудаа түгэсхэбэшье, манай «Сэлэнгые» арайхан хүсөөгүй үлэшоо.

Тиихэдэ «Сэлэнгэмнай» хэдыдэхи һуури эзэлхэб? Гурбадахи һууридаа үлэхэ гү? Уридшалан хэлэхын баһа аргагүй. Мүнөө толгойлжо ябаһан зургаан командануудай забһар оройдоо хоёр очко юм. Хоёрдохи ээлжээндэ тад ондоогоор наадажа, мүнөө эзэлжэ ябаһан һууринуудынь хубилжа болохо.

«Сэлэнгымнай» уулзалга бүхэн, хэнэйшье мэдэхээр, ехэ шууяатайгаар үнгэрөө һэмнай. Харагшадаймнай һанаагаашье зобохонь баһа буруугүй. Түрүү һуури заатагүй эзэлүүлхэ дуратай бэзэ даа. Энээндэнь гайхалгүй. Теэд түрүүшын һуури тиимэшье бэлээр эзэлэгдэдэггүй бшуу. Манайхид байра дээрээ дэбхэнишээнэгүй, бэлиг шадабаряа нарижуулна. Ямаршье команда муугаар наадахые оролдодоггүй, бухы хүсэ шадалаа үгэхые эрмэлзэдэг.

Һаяар манай футболистнууд харагшадтайгаа уулзаһан, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэһэн юм. Эндэһээ юун элирээб гэхэдэ, энэ жэлэй наадалгын сезоной эхеэр манай футболистнууд бэеэ дээгүүр тоохо байһан юм. Түрүүшынгээ уулзалгануудые яһала урагшатайгаар үнгэргэжэ байһан аад, түгэсхэлэйнгөө шугамда һулараһан байна.

Муу гэжэ һанагдаһан зарим командануудые манайхин баһад гэхээ һанаһанһаань боложо, хожомынь Находко городой «Рыбак» командада шүүгдэһэн юм. Гурбан нааданай һүүлээр манайхид оройдоо хоёр очко абаһан байна. Тиигээд?.. Һүүлээрнь Эрхүүгэй «Ангарада» шүүгдэшоо бэлэй. Энэ бирагүйхэн уулзалгань «сэлэнгынхидые» һэрюулһэн, саашадаа һайнаар наадахыень зоригжуулһан гэжэ тренерынь хэлэнэ. Тэрэнһээ хойшо манайхид үнэхөөрөөшье һайса наадажа эхилһэн. Хэрбээ түрүүшын дүрбэн уулзалгада «Сэлэнгын» ворота руу бүмбэгэ найма дахин ороо һаа, һүүлшын 11 уулзалгадаа оройдоо гурбан бүмбэгэ ороһон байна. Заримдаа шүүгдэхэдэ туһатайшье һаа, шүүгдэнгүй ябахада үшөөшье гоё аабза.

Энэ жэлэй футбольно харгын хахад гаталагдаба гээшэ. Ингээд лэ хоёрдохинь эхилхэнь. Саашадаа манайхид улам һайнаар наадажа, олон тоото харагшадайнгаа этигэл найдабарине дооро унагаахагүй аабза гэжэ һанагдана.

ШАТАР

НААДАН ТҮЛЭГ ДУНДАА

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй арбан хоёрдохи наадалгада Мотовилов байдалайнгаа талаар булюу болоод, Салтановые хаша хашаһаар шүүжэрхёо. Гармаева Гонзолевский хоёр тэнсэбэ. Могордоевой ерээгүй дээрэһээ Сангадиев өөртөө нэгэ очко бэшүүлээ. Пинягин турнирһаа гараһан Мункуевые шүүһэн боложо, баһал очконуудаа нэмээбэ. Енин Тоглоев хоёр бодонуудаа түргэнөөр андаллаад, оройдоо арбан дүрбэдэхи ябадал дээрээ тэнсэшэбэ. Мельников Сумкинине тури туриһөөр тэргыень барижа эдеэд, буужа үгэхэ баатай болгоо. Власов Бурлов хоёр дүүрээгүй наадалгаяа хойшолуулба.

* * *

Арбан гурбадахи наадалгадаа Сангадиев гэнэн ябадалнуудые хэжэ, хоёр хүбүүгээ Власовта абтаад, хамагһаа түрүүн арбан долоодохи ябадал дээрээ шүүгдэшоо. Бурлов Мункуевые шүүжэ, очко абаа. Сумкин бараг һайн байдалтай байһан Могордоевые һанагдаагүй орёо хурса ябадал хээд илажархёо. Гонзолевский торсоогүй ходо ябаха хүбүүтэй болоод, Мотовиловта өөрыгөө аршалха арга хаһа үгөөгүй. Игумнов ябаха бүхэндөө Гармаевада айхабтар шанга добтолго хээд, хаража байһан хүнүүдые һонирхуулжа, тэрэниие гоёхоноор шүүбэ. Арбаһаа арбан очкотой Пинягин түрүүлэнхэй.

Б. ЦЫДЕНОВ.

Бразилиинхидэй талаан буруутаа гү?

САНДЕРЛЕНД, июлиин 19. (ТАСС-ай тусхай корр. Н. Киселев, А. Һачалов, Б. Чуксеев). Футболоор эгээн бэрхэшүүл болохо бразилиинхидтэ сагһаа урид гэртээ бусаха ушар тудахаар юм гэжэ долоон хоногой урда тээ хэнэйшье толгойдо ороогүй байха. Дэлхэйн кубогые хоёр дахин шүүһэн командын хүтэлбэрилэгшэдые мүнөө тиимэшэг таагүй асуудалнуудаар хашараадаг хэбэртэй: хэрбээ шүүгээгүй һаа, энэ команда манатаһан Альбионой эрьеые хэзээ орхихо юм?

Тренер-психолог Гослинг иимэ харюугаар журналистнуудай һанаае дүүргэнэ: «Энэ ушар түр зуура болохо ёһотой».

Гэбэшье бразилиинхид тиимэ ехээр һанаагаа зобоногүй. Тэдэнэр гол түлэб өөрынгөө эгээн бэрхэ наадагша Пеле гэгшэдэ найдана гээшэ ха. Гослинг гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, «бразилиинхид гансал ухаан бодолоороо бэшэ, харин үшөө халуун зүрхөөрөө наадаха юм. Бидэнэр португалиинхидые гурбан очкогоор үлүүлэн шүүжэ, дэлхэйн чемпион байһанаа гэршэлхэ ёһотойбди».

Теэд гэршэлхэнь тиимэшье хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Португалиин команда ёһотоор бэлдэжэ байнхай. Хэрбээ бразилиинхидые шүүгээ һаань, наадаһан хүн бүхэндэ 2750 фунт стерлинг (8 мянга шахуу доллар) үгэхэ гэжэ Португалиин футболой федераци үгэеэ үгэһэн байна гээд мүнөөдэр мэдээжэ болобо. Иимэ ехэ гонорар гээшэ футболистнарта горитойхон урмашуулга юм.

Футболой талмай дээрэ хуби заяанай хубилхань түргэн. Хүлеэгдээгүй ушар болошсдог гээшэ. Мүнөө Англиин шэнжэлэгшэд урданайхиһаа тад ондоогоор хэлэдэг болонхой. Оройдоол һаяхан лэ совет ороной командые тоодо абадаггүй байһан Д. Манинг мүнөө совет командые түрүүшын һуурида табидаг болонхой.

Үглөөдэр үдэшэлэн футболой «орой дээрэ» гараха найман команда тодорхо байна. Харин мүнөө дээрээ гансахан совет футболистнууд иимэ эрхэтэй болонхой.

Мүнөөдэр бидэнэр советскэ командатай наадаха Чилиин футболистнуудта ошобобди. Тэдэнэр промышленна томо городой шадар оршодог «Пять мостов» гэдэг мүнөөнэй ёһоор баригдаһан отельдэ байдаг юм.

Чилиин суглуулагдамал командын хүсэн тухай бидэнэр тренерһээнь асуубабди. «Дүрбэн жэлэй саада тээ манай командада физическэ бэлэдхэлэйнгээ талаар һайн спортсменүүд наадаа һэн. Мүнөөнэй команда гол түлэб залуушуул юм, түргөөр наададаг, теэд дүршэл багатай. 1962 ондо бидэнэр гэртээ наадаа гээшэ аабзабди. Энэмнай тад ондоо ха юм».

— Мүнөөнэй чемпионадта ерэхэдээ ямар зорилготой байгаабта?

— Чемпион болохо гээгүй һэмди, тиибэшье түрүүшын найман командын дунда байхаяа һанаа һэмди.

— Мүнөө танай энэ найдабари ямар болоо гээшэб?

— Халаглахаар даа, һанаамнай дүүрэхэнь тиимэшэг байна. Бидэнэр нютагтаа совет ороной суглуулагдамал командые шүүдэг байгаабди, харин мүнөө үе саг ондоо болоо, футболшье ондоо болоо...

Совет делегациин хүтэлбэрилэгшэ Л. Никонов Советскэ Союзай суглуулагдамал команда тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдээсэбэ: «Үглөөдэр манай команда хубилгагдаһан составтайгаар наадаха. Мүрөө гэмтээһэн Яшин, мүн Банишевский, Хурцилаво, Численко ба бусад наадагшадые амаруулха гэжэ тренернүүд шиидээ. Эдэ хүнүүдэй орондо резервдэ байһан наадагшад наадаха байна. «Манай командада урда байдаг шэнги туристнууд байха ёһогүй» — гээд Леонид Георгиевич энеэбхилнэ.

32 матчһаа 16-ниинь наадагдаба. Бүхыдөө 39 гол сохигдоо. Ворота руу хоёр дахин бүмбэгэ сохиһон зургаан хүнүүдэй тооё (энэ тоодо манай Малофеев оролсоно) португалец Торрес нэмэбэ. Эгээл олон (зургаан) бүмбэгэ сохиһон команда Португали болоно. СССР-эй, ФРГ-гэй, Англиин командануудай воротанууд «сэбэр» байһан зандаа.

Футболой хаашуул шэрээһээ бууба

ЛИВЕРПУЛЬ, июлиин 20. (ТАСС-ай тусхай корр.). Бразилиинхид гэртээ бусахаа билет захиха баатай болобо. Гансал онсо өөрсэ ушар тэдэниие абаржа болохо юм. Энэ ямар ушар бэ гэхэдэ, үглөөдэрэй түгэсхэлэй матч болоно.

Бүлэг совет журналистнууд өөрынгөө Мидлсбродо «урбаад», бухы Англиие хүндэлэн гаража, Ливерпуль ерэбэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө командые дэлхэйн футболой эгээн дээдэ шатада гаргажа шадаха гайхамшагта хоёр форварднууд болохо Эйсебио ба Пеле гэгшэдэй тулалдаае харахын түлөө эндэ ерээ. Португалиинхид бэеэ зэһэнги поли дээрэ гараа. Бразилиинхид бүхыдэнь шахуу шэнэ командые табиба. Тиибэшье һаань, энэ хубилалта бразилиинхидэй хүндүүлхэй газарые—хамгаалалгые бэхижүүлээгүй. Тиихэдэ вратарь Манга шиидхэхы алдуу хэжэ, хоёр бүмбэгэ ворота руугаа сохюулжархёо.

Энэ чемпион өөрынгөө «хара зэндэмэнидээ» найдаһан байгаа. «Португалиинхид Пеле гэгшэдэ хара хүрин хушалта үмдэхүүлхэ гэһэн байгаа. Энэ хушалтын нэрэнь Висенте мүн болоно» гээд бидэнэр «Дейли экспресс» газетэдэ уншанабди. Үнэхөөрөө тиимэшье байба. Урдань зургаа дахин наадахадаа, «футболой хаанийе» таба дахин нааданһаань таргаһан Висенте мүнөөшье поли дээгүүр Пеле гэгшэһээ зааханшье гээгдэнэгүй.

Теэд энээгээрээшье бразилиинхид юумэ хэжэ шадабагүй. Нааданай дүүрэтэр 4 минутын үлөөд байхада, Эйсебио гоёхоноор сохижо, хоёр дахин чемпионой ворота руу гурбадахи бүмбэгээ эльгээжэрхинэ.

Бразилиинхид гурбан бүмбэгэ сохижо оруулха гэһэн найдабаринигаа орондо ээлжээгээр хоёр дахин (нэгэниинь венгернүүдтэ), 1:3 гэһэн тоотойгоор португалиинхидта шүүгдэшоо.

Ингэжэ найман жэл удаагуур олимп дээрэ эзэлһэн шэрээһээ «футболой хаашуулай» бууханань гэршэнь болобобди.

* * *

КНДР-эй суглуулагдамал команда Италиин футболистнуудые 1:0, аргентинынхид швейцариинхидые 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Уругвай Мексикэ хоёр 0:0 гэһэн тоотойгоор тэнсээ.

ВРАЧАЙ ЗҮБШЭЛ

НАРАЙ ХҮҮГЭДЫЕ ЯАЖА ХООЛЛУУЛХАБ

Зунай сагта элдэб эсын үбшэнүүдые зайсуулхын тула нарай нялха үхибүүдые нэн түрүүн саг болзор соонь тон зүбөөр хоолуулха хэрэгтэй юм. Хүүгэд гурба һаратай болотороо сүүдхэ соогоо долоо дахин гэхэ гү, али гурбан час болоод лэ хүхээ хүхэхэ ёһотой. Тиихэдээ үглөөнэй табан часта, найманда, 11-дэ, энэ мэтээр һүниин 11 часта һүүлшынь хоолуулга хэгдэнэ. Һүниндөө 6—7 часай турша дотор үхибүүнэй болон тэрээнэй эхын амаржа унтаха үе болоно. Хэрбээ нялха нарайн садхалан байдаг һаань, тэрэниие үглөөнэй 6 часта, 10-да, 13 часта, тиигээд 16, 19 болон 22 часуудта, эгээ һүүлдэ һүниин часта хоолуулна.

Гурба һараяа гүйсэһэн хүүгэдые 3,5 часай забһартайгаар сүүдхэ соогоо үглөөнэй 6 сагһаа 6 дахин хоолуулна.

Таба һараяа гүйсөөшэд үдэртөө 5 дахин эдеэлүүлэгдэнэ. Арба һаратайшуул мүн тэды дахин хүхөө хүхэнэ.

Нялха нарайнуудые унтажа байгаа үедэнь час хахадай гү, али хоёр часай турша дотор газаа сэбэр агаарта гаргаха шухала. Тиихэдэ тэдэнэр абьяастай һайнаар хоолодог.

Нялха хүүгэдые илангаяа зунай үедэ хүхэнһөө һалгаажа болохогүй. Юундэб гэхэдэ, хүхэнэй һүн дотор тэжээлтэ бодосуудһаа гадна, элдэб эсын халдабарита үбшэнүүдые зайсуулха бодосууд байдаг юм. Хүхөөр үедөө эхэ хүн гээшэ саг соогоо һайнаар эдеэлхэ, тиихэдээ овощ элбэгээр хэрэглэхын хойноһоо оролдохо ушартай. Үдэрэй үедэ 8—10 стакан шэнгэн юумэ уужа болоно. Эндэ һүтэй сай илангаяа һайн байха. Архи уулга хориотой. Юундэб гэхэдэ, архи һүн соо оролсожо, үхибүүнэй нервэдэ хорото нүлөө үзүүлнэ. Зарим эхэнэрнүүд пиво уухадаа һүтэй болонобди гэлсэдэг. Шалгажа үзэхэдэ, иимэ юумэн бодото дээрээ тодорхойгүй байхаһаа гадна, үхибүүнэй бэедэ хоро хүргэдэгынь элирүүлэгдээ.

Үхибүүгээ тон нэгэ сагуудтал хүхүүлхэдэ энэ частаа эхын хүхэн һүтэй болоод байдаг.

Гадна хүхэеэ хаа хамаагүй ээжэлүүлжэ бэшэ, харин али нэгыень урид шабхажа хүхүүлхэ хэрэгтэй. Иигээгүйдэ үхибүүн гээшэ хүхэхэдөө тулюур болодог, мүн һүнэй эгээл тоһолиг хубинь хүхэн соогоо үлэшэдэг.

Үхибүүгээ абахын урдал тээ хүхэеэ эльбэхэ, тиигээд нэгэ халбага тухайень һаажа хаяха хэрэгтэй. Иигэхэдэ хүхэнэй тобшоор нэбтэрэн ороһон микробууд халгдана.

Үхибүүе хүхэеэ хүхэжэ байхадань унтуулха хэрэггүй. Хүл гараа хүдэлгэжэ байгаад хүхихэдэнь бүри таашаалгаха хэрэгтэй.

Нарай үхибүүн хүхэеэ 10—20 минутаһаа удаан хүхэхэ ёһогүй.

Хэрбээ яшагүй шалтагаан дээрэһээ хүхэеэ хүхүүлхэ аргагүй болоо һаа, яаха ёһотойб? Нэн түрүүн врач-педиатортай зүбшэхэ хэрэгтэй. Нарай үхибүүндэ үнеэнэй һайхан һү тэрэ зандань уулгажа болохогүй. Тэрэнэй гурбанай хоёр гү, али нэгэ хубиие уһаар гү, али крупагай шүүһэөр һэлгэжэ болоно.

Гадна крупагай шүүһэндэ һайхан һү бэшэ, харин кефир, ацидофелин, мацони холижо болоно. Эдэниие яажа бэлэдхэхэ тухай тусхай заабари байдаг.

Зарим хүхөөр үхибүүд өөдэлсэгүй байдаг. Энэ хадаа эхэнэрэй хүхэнэй һүн соо белок гү, али тоһолиг зүйлнүүдэй дуталдаһан дээрэһээ болоно. Эхын ехээр эсэһэн, саг соогоо хооллодоггүй дээрэһээшье һүнэйнь шанар иигэжэ муудадаг. Иимэ ушарай тохёолдобол, үхибүүндэ 4,5—5 һаратай болохыень хүлеэнгүй нэмэлтэ тэжээл үгэнэ. Тиихэдээ үхибүүе орон соонь орхингүй, харин гар дээрээ абажа, хүхэеэ хүхүүлһэн шэнгеэр хоолуулха хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн зунай үедэ газаагуураа, мүн гэртээ арюун сэбэр байлгаха, аяаһа батаганаа усадхаха хэрэгтэй.

Үхибүүнэй нааданхайнууд үдэр бүри бусалһан уһаар угаагдаха, эхэ өөрөө үхибүүгээ хүхүүлхын урда тээ гараа заатагүй угааха ушартай юм.

П. ТРУБАЧЕЕВА,
Зэдын аймагай больницын врач-педиатор.

СОВЕТ-БОЛГАР ХЭЛСЭЭН

СОФИ, июлиин 19. (ТАСС). Болгарида атомна электростанци бариха талаар бэе бэедээ туһалалсаха тухай хэлсээндэ Болгариин болон Советскэ Союзай правительственна делегацинууд Софида гар табяа. Энэ оной июлиин 15-да гар табигдаһан тус хэлсээнэй ёһоор Советскэ Союз хадаа 800 мянган киловатт хүсэтэй атомна электростанциин проект зохёолгодо, мүн түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ талаар Болгарида туһаламжа үзүүлхэ, тэрэшэлэн ондоошье түхэлэй техническэ туһаламжа үзүүлхын тулада шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдые эльгээхэ байна.

Атомна электростанциин нэгэдэхи ээлжээн 1973 ондо, хоёрдохи ээлжээн 1974 ондо ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Болгарида атомна электростанци бодхолго ороной элшэ хүсэнэй нөөсые һайжаруулгада, атомай хүсые амгалан ёһоор ашаглалгада, наука, техникын шэнэ шэнэ түйлалтануудые хэрэглэлгэдэ ехэ удха шанартай.

Энэ хэлсээн Советскэ Союз болон Болгари хоёрой хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбооной шэнэ гэршэнь болоно.

Советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр М. Лесечко, Болгариин талаһаа — НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Станко Тодоров хэлсээндэ гар табяа.

ВИЛЬСОНЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ЛОНДОН, июлиин 19. (ТАСС). Англиин премьер-министр Г. Вильсон Москваһаа бусажа ерэн сасуугаа, Лондоной аэропортдо болоһон пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдээсээ. Москва аяншалһан тухайгаа мүнөөдэр үдын хойно общинануудай палатада дэлгэрэнгы мэдүүлгэ хэхэб.

Минии аяншалга туһатай байгаа гээд Вильсон тэмдэглээ.

Юһэ шахуу часай турша соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай би хөөрэлдөөб, тиихэдээ нилээд ехэ сагыень хоёр нюураараа хөөрэлдэһэн байнабди. Харин минии аяншалга гол түлэб промышленна выставкэ нээлгэтэй холбоотой байгаа, гэбэшье Вьетнамай асуудалай бухы орёо талануудыень гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэлгэдэ хөөрэлдөөнүүдэй нилээд ехэ хубинь зорюулагдаһан байна гээд Вильсон мэдүүлээ.

Советскэ Союзай болон Англиин баримталдаг хараа бодол хубилаагүй, гэбэшье Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодол намда бүри ехэ ойлгосотой тодо болоо гээд Вильсон онсолон тэмдэглэһэн байна. Тиимэһээ оршон байдалда сэгнэлтэ үгэхэдэмни намда һураггүй хүнгэн боложо үгөө. Энэ асуудалые гадаадын хэрэгүүдэй министр болон кабинедэй бусад гэшүүдтэй зүбшэн хэлсэхэ үедөө оршон байдалда сэгнэлтэ хэхэ байнаб гээд тэрэ хэлээ.

А. Н. Косыгинтай хөөрэлдөөн тон хани ёһоной байгаа гээд Вильсон тэмдэглэһэн байна.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Йеменэй правительствын буруушаалга

КАИР, июлиин 19. (ТАСС). Йеменэй Арабуудай Республикын правительство мэдүүлгэ толилоо. Англиин самолёдууд үсэгэлдэр Маабара шадар Йеменэй агаарай хилые дабаад, хоёр часай турша соо газар дээгүүрнь ниидээ гээд мэдүүлгэ соо заагдана.

Англиин самолёдуудай хилые дабаһанай һүүлээр уданшьегүй Алендэхи Британскэ сэрэгүүдэй командовани 10 ашаанай машинада һууһан солдадуудые, 4 танкые Йеменэй газар руу эльгээгээ, тэдэнь 10 миль хүрэтэр гүнзэгырэн ороһон байна.

Мүн энэ үдэр Англиин самолёдууд ороной урда талын Мафалис райондо Йеменэй агаарай хилые дахяад дабаһан байна.

Иимэ ябуулгануудай хойшолонгуудай түлөө бухы харюусалгые Англида Йеменэй правительство тохоно, өөрынгөө газар хамгаалхын тула ямаршье хэмжээ абаха эрхэтэй байһан тухайгаа һануулна гээд МЕН агентствын корреспондент Санаһаа дамжуулна.

„Джемини-10" гэжэ замбуулинай онгосо табигдаба

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 19. (ТАСС). «Джемини-10» гэжэ замбуулинай онгосо үсэгэлдэр Холбоото Штадуудһаа табигдаа. Онгосын командир далайн-сэрэгэй флодой коммандер Джон Янг, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй майор Майкл Коллинз гэгшэд энэ онгосодо һуужа ниидэһэн байна. Нютагай сагаар 18 час 20 минутада «Титан-2» гэжэ ракетээр Кеннедиин нэрэмжэтэ хушуун дээрэһээ онгосо табигдаа. Урда тээнь табигдаһан «Аджена-8» болон «Аджена-10» гэжэ ракетэнүүдтэй уулзажа тэдэнтэй холболдохо, мүн космонавт Коллинз гэгшын замбуулинай дайда руу бэсэрээ гараха гээшэ ниидэлгын программын гол зорилгонь болоно. Ниидэлгэ 3 тухай сүүдхэ соо үргэлжэлхөөр хараалагдана.

Табилгын һүүлээр юһэ минутын үнгэрөөд байхада аэронавтикын болон замбуулинай дайдые шэнжэлгын талаар национальна управлени иигэжэ соносхоо. Космонавтнууд Янг Коллинз хоёрой һуужа ябаһан «Джемини-10» гэжэ замбуулинай онгосо эгээн холонь 269 километрэй, эгээн дүтэнь 160 километрэй жомбогор замда гараһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 19. (ТАСС). «Джемини-10» гэжэ замбуулинай онгосо мүнөө үглөөгүүр газарые дүрбэдэхеэ тойрожо ябахадаа, замаа хубилгажа, урда тээнь табигдаһан «Аджена-10» гэжэ ракетэтэй уулзан холболдоод, «Аджена» ракетын двигателиие хүдэлгэжэ, онгосын экипаж «Аджена-Джемини» гэжэ системэеэ шэнэ, газарай нюруунһаа 476 шахуу миль холын бүри үндэр замда гаргаа. 14 секундын турша соо двигателиие хүдэлгэн ябажа ниидэхэдэнь, «Джемини» онгосо дээрэхи түлишын нөөсэ горитойгоор хороо. Тиимэһээ космонавтнууд Коллинз Янг хоёр түсэбөөр хараалагдаһан зарим туршалгануудаа болюулхаар байдалда ороһон байна.

«Аджена-10» гэжэ ракетэтэй холболдохоһоо гадна, урда тээнь табигдаһан «Аджена-8» гэжэ ракетын дабшан ниидэдэг замда дүтэлхэ, «Аджена-8» ракетые шалган хараха, микрометеоритна урьхыень һэлгэхын тулада Коллинз онгосоһоо замбуулинай дайда руу гараха гэжэ ниидэлгын программаар мүн лэ хараалагданхай юм.

Коллинз замбуулинай дайда соо 55 минутын турша соо гаража байха үедөө онгосотоёо 15 шахуу метр утатай аргамжаар холбоотой байха, мүн бишыхан реактивна двигатель хэрэглэжэ шадаха байна.

Космонавтнууд ниидэлгынгээ үедэ олон научна шэнжэлгэнүүд болон туршалгануудые хэхэ юм.

Программын ёһоор 70 час 17 минутын турша соо ниидэлгэ үргэлжэлхэ. Онгосо Атлантиин далай дээрэ Кеннедиин нэрэмжэтэ хушуунһаа зүүлжээ 500 километртэ буухаар хараалагдана. «Джемини-10» онгосын буухаар багсаагдаһан район тээшэ абаралгын корабльнууд, тэрэ тоодо «Уосп» гэжэ авианосец эльгээгдэнхэй.

Кораблиин командир Джон Янг 35 наһатай, һамгатай, хоёр үхибүүтэй. Энэ хадаа замбуулин руу хоёрдохёо аяншалгань болоно. «Джемини-3» гэжэ замбуулинай онгосоор 1965 оной мартада тэрэ замбуулинай дайда руу түрүүшын ниидэлгэ хэһэн байгаа.

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ХАНОЙ, июлиин 19. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арминн сэрэгшэд американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ сохилтонуудые үгэжэл байһаар. ВИА агентствын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, найма һарын турша соо, нёдондоной ноябрьһаа энэ оной июль хүрэтэрхи үе соо тэдэнэр США-гай 1-дэхи ябаган сэрэгэй дивизидэ ородог 19 батальониие хүсэдөөр һамнаа бута сохёо. Энэ дивизи Сайгон шадар байрладаг юм.

«Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политикые оройдоошье дэмжэхэгүй!», «Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулха!», «Вьетнам вьетнамайхидта хамаатай!» — гэһэн уряатайгаар Франкфурте-на-Майнедэ (ФРГ) студентнүүдэй демонстраци һаяхан болоо. Вьетнамдахи дайн байлдаанда эсэргүүсэхэ зорилготой «Студентнүүдэй конгресс» энэ демонстрацяар дүүрэһэн байна.

АДН-эй—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үбһэ хуряалга—харюусалгатай хүдэлмэри» гэһэн түрүү бэшэг; «Гансаараа булганай түлөө...» гэһэн гаршаг доро малай һүниин бэлшээри эмхидхэлгые шалгаһан материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: Е. Эйдукайтисай «Техническэ таһаг тооложо һурана» гэһэн статья; редакциин үдэрэй почтоһоо.

Гурбадахи хуудаһанда: «Архимедэй оньһон» гэһэн гаршаг доро республикын мелиораторнуудай зүблөөнһөө тэмдэглэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонинууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03564. Зак. № 522.